

KOMISJA
NADZORU
FINANSOWEGO

Informacja o sytuacji banków spółdzielczych i zrzeszających w I kwartale 2018 r.

**URZĄD KOMISJI NADZORU FINANSOWEGO
WARSZAWA, październik 2018 r.**

Spis treści

1	Najważniejsze spostrzeżenia i wnioski	3
1.1	Banki spółdzielcze	3
1.2	Banki zrzeszające	4
2	Charakterystyka ogólna sektora banków spółdzielczych	5
2.1	Sektor spółdzielczy na tle sektora bankowego	5
2.2	Udziałowcy i fundusz udziałowy	6
2.3	Zatrudnienie i placówki	7
3	Banki spółdzielcze	8
3.1	Kredyty i inne należności brutto banków spółdzielczych	8
3.1.1	Kredyty i inne należności brutto od sektorów niefinansowego i samorządowego	9
3.2	Instrumenty dłużne	10
3.3	Jakość należności od sektora niefinansowego i jednostek samorządu terytorialnego	10
3.3.1	Rezerwy celowe oraz odpisy na należności zagrożone	11
3.4	Depozyty banków spółdzielczych	12
3.5	Wyniki finansowe i efektywność	14
3.5.1	Efektywność	14
4	Instytucjonalne Systemy Ochrony	16
4.1	Fundusze pomocowe i depozyt obowiązkowy	17
4.2	Struktura bilansów według przynależności do IPS	18
4.3	Banki spółdzielcze IPS i poza IPS - kredyty i inne należności brutto od sektora niefinansowego i samorządowego	19
4.4	Banki spółdzielcze IPS i poza IPS – wyniki finansowe i efektywność	21
4.5	Założyciele PBA SA	21
4.5.1	Kredyty i inne należności brutto banków spółdzielczych nowego zrzeszenia	22
4.5.1.1	Kredyty i inne należności brutto od sektorów niefinansowego i samorządowego	22
4.5.1.2	Jakość należności od sektora niefinansowego i poziom rezerw celowych	23
4.5.2	Wyniki finansowe i efektywność	23
5	Banki zrzeszające	25
5.1	Kredyty i inne należności od sektora niefinansowego i samorządowego	25
5.2	Instrumenty dłużne	26
5.3	Jakość należności banków zrzeszających od sektora niefinansowego	27
5.4	Źródła finansowania działalności – depozyty banków zrzeszających	27
5.5	Wyniki finansowe i efektywność banków zrzeszających	28
5.5.1	Efektywność	29
6	Sytuacja płynnościowa – normy LCR	29
7	Fundusze własne	30
8	Spis wykresów	32
9	Spis tablic	33
10	Spis załączników	33

1 Najważniejsze spostrzeżenia i wnioski

1.1 Banki spółdzielcze

Na koniec marca 2018 r. działały 552 banki spółdzielcze, z czego 352 było zrzeszonych w BPS SA w Warszawie, a 198 w SGB-Banku SA w Poznaniu. Poza zrzeszeniami działają Krakowski Bank Spółdzielczy oraz Bank Spółdzielczy w Brodnicy.

Spośród 552 banków spółdzielczych 488 banków było uczestnikami **instytucjonalnych systemów ochrony** (293 ze zrzeszenia BPS, 195 ze zrzeszenia SGB). Poza IPS funkcjonowały 64 banki spółdzielcze. Banki IPS skupiały 88,4% wszystkich banków spółdzielczych i dysponowały 81,1% aktywów sektora.

Jeżeli chodzi o kwestię utworzenia trzeciego banku zrzeszającego (banków założycieli obecnie jest 47, jeden z nich jest uczestnikiem IPS BPS, 4 banki deklarują wycofanie się z tej inicjatywy) i organizacji nowego zrzeszenia, to po uzyskaniu zezwolenia KNF na utworzenie PBA S.A., banki deklarujące uczestnictwo w tym przedsięwzięciu zgromadziły odpowiedni kapitał (w wysokości 47 031 000 zł – zgodnie z aktem notarialnym z dnia 7.02.2018 r.). Przygotowanie operacyjne banku PBA S.A. jest przedmiotem inspekcji UKNF. Następnie, w przypadku uwieńczenia tego etapu tworzenia banku powodzeniem, prowadzone będzie postępowanie o akceptację przez KNF umowy zrzeszenia.

W 2018 r. zrzeszenia banków spółdzielczych w obecnej postaci przestaną istnieć. Artykuł 22b ust. 12 ustawy o funkcjonowaniu banków spółdzielczych stanowi, co następuje: *W zrzeszeniu, w którym został utworzony system ochrony do którego przystąpił bank zrzeszający, dotychczasowa umowa zrzeszenia w odniesieniu do banków, które nie przystąpiły do systemu ochrony, wygasa w terminie 36 miesięcy od dnia zawarcia umowy systemu ochrony.*

Oznacza to, że banki spółdzielcze, które nie przystąpiły dotychczas do systemu ochrony mają czas na podjęcie decyzji odnośnie strategii swojego dalszego działania do dnia 23.11.2018 r. – w przypadku banków zrzeszenia SGB oraz do 31.12.2018 r. - w przypadku banków zrzeszenia BPS.

Wynik finansowy netto banków spółdzielczych zmniejszył się w stosunku do marca 2017 r. o 14,5% (do 202,8 mln zł). Stratę netto w łącznej kwocie 10,2 mln zł poniosły 2 banki.

Głównymi powodami spadku wyniku netto był wzrost salda rezerw celowych o 90,7% w stosunku do marca 2017 r. (głównie z powodu zwiększenia podstawy tworzenia rezerw celowych o odsetki zastrzeżone a w konsekwencji utworzenie odpisów aktualizujących na te odsetki, czego w marcu 2017 r. banki stosujące zasady PSR nie musiały robić) oraz wzrost kosztów operacyjnych o 5,3%.

Należności banków spółdzielczych od trzech sektorów (finansowego, niefinansowego oraz rządowego i samorządowego) wzrosły o 3,2% (w całym sektorze bankowym o 6,0%), ze 108,4 mld zł do 111,9 mld zł. Kredyty mieszkaniowe stanowią 60,5% kredytów dla osób prywatnych. Ich saldo wynosiło na koniec I kw. 2018 r. 10,3 mld zł (15,8% kredytów dla sektora niefinansowego), z czego 14,3 mln zł było denominowane w walutach obcych.

Udział należności zagrożonych w należnościach od sektora niefinansowego i samorządowego wyniósł 7,8% (w grudniu 2017 r. 7,5%). Na pogarszanie się jakości należności ma wpływ przede wszystkim jakość należności od sektora niefinansowego: 8,3% w grudniu 2017 r. oraz 8,6% w marcu 2018 r.

W niewielkim stopniu poprawił się poziom wyrezerwowania należności zagrożonych z 41,6% w grudniu 2017 r. do 41,9% w marcu 2018 r. Niemniej, poziom ten był zdecydowanie wyższy niż w ciągu 2017 r. (z wyjątkiem końca grudnia). Jest to skutek Rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 12 października 2017 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie zasad tworzenia rezerw na ryzyko związane z działalnością banków – jeszcze w grudniu 2016 r. wskaźnik ten wynosił 30,1%.

Depozyty w bankach spółdzielczych wzrosły w ciągu I kwartału 2018 r. o 0,6%, (w sektorze bankowym o 3,4%) do 116,0 mld zł.

Fundusze własne banków spółdzielczych w I kw. 2018 r. wzrosły o 0,1% do 11,5 mld zł (w całym sektorze bankowym fundusze własne wzrosły o 6,1%).

Łączny współczynnik kapitałowy banków spółdzielczych wyniósł 17,1% (wobec 17,2% w grudniu 2017 r.), zaś współczynnik Tier1 wyniósł 16,1% wobec 16,3% w grudniu 2017 r.

Niewielki wpływ na wzrost współczynnika wypłacalności miało zaliczenie przez banki, które dokonały zmian w statutach zgodnych z art. 10c uof do funduszy CET1 całego funduszu udziałowego wniesionego do 28 czerwca 2013 r. włącznie. W I kw. 2018 liczna tych banków zwiększyła się o 30, do 230.

Natomiast pozostałe banki musiały – zgodnie z CRR – pomniejszyć fundusz udziałowy podlegający zasadzie praw nabytych o kolejne 10%.

Fundusze własne wyższe niż równowartość 5 mln euro posiadało na koniec marca 2018 r. 168 banków wobec 172 w grudniu 2016 r.

1.2 Banki zrzeszające

Banki zrzeszające osiągnęły w I kw. 2018 r. **zysk netto** w kwocie 12,3 mln zł, tj. o 10,9% mniej niż w I kw. 2017 r.

Należności banków zrzeszających od sektora niefinansowego i samorządowego zmniejszyły się w stosunku do grudnia 2017 r. o 1,1%, do 13,5 mld zł, zaś w przypadku samego sektora niefinansowego o 1,7% do 11,2 mld zł.

W ciągu I kw. 2018 r. nastąpiło pogorszenie jakości należności banków zrzeszających zwłaszcza w grupach przedsiębiorców oraz instytucji niekomercyjnych.

Wyrezerwowanie należności ze stwierdzoną utratą wartości od sektora niefinansowego w bankach zrzeszających wzrosło z 40,8% w grudniu 2017 r. do 43,1%.

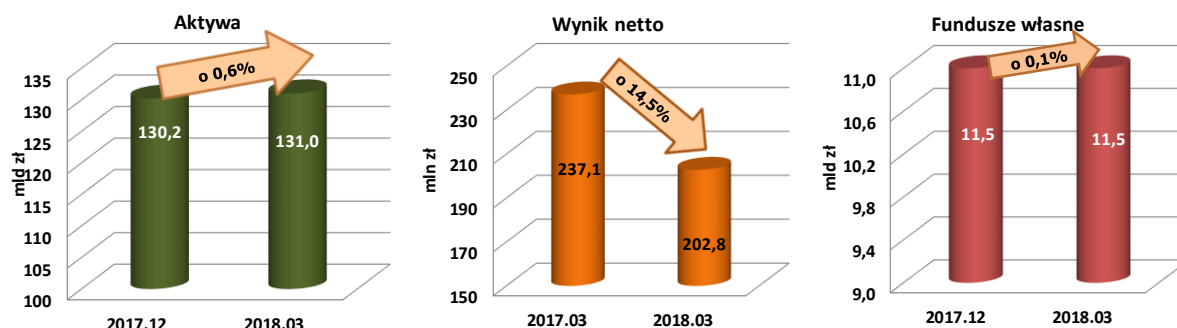
Depozyty w bankach zrzeszających zmniejszyły się w ciągu I kw. 2018 r. o 3,8% (tj. o 1,3 mld zł, do 31,3 mld zł). Był to przede wszystkim skutek spadku depozytów sektora niefinansowego w bankach zrzeszonych.

Fundusze własne banków zrzeszających na koniec marca 2018 r. były wyższe o 2,8% niż w grudniu 2017 r. i wyniosły 1,9 mld zł. Kapitał Tier I stanowił 81,6% funduszy własnych (80,4% w grudniu 2017 r.).

2 Charakterystyka ogólna sektora banków spółdzielczych

Na koniec marca 2018 r. działały 552 banki spółdzielcze, z czego 352 było zrzeszonych w BPS SA w Warszawie, a 198 w SGB-Banku SA w Poznaniu. Poza zrzeszeniami działają Krakowski Bank Spółdzielczy oraz Bank Spółdzielczy w Brodnicy.

Wykres 2.1 Zmiany podstawowych wielkości charakteryzujących banki spółdzielcze

Tabl. 2.1 Wybrane wskaźniki banków spółdzielczych

	ROA (%)	ROE (%)	C/I (%)	aktywa / zatrudnienie (tys. zł)	wynik finansowy netto / zatrudnienie (tys. zł)	koszty pracy / zatrudnienie (tys. zł)	Współczynnik kapitałowy (%)	Współczynnik Tier I (%)	udział należności zagrożonych w należnościach od sektora niefinansowego (%)	poziom wyrezerwowania należności z utratą wartości od sektora niefinansowego (%)	relacja kredyty / depozyty - sekt. niefinans. (%)
2017.03	0,8	8,1	65,6	3 907,1	30,2	62,1	17,0	16,0	7,8	31,7	63,8
2018.03	0,6	6,8	65,1	4 212,1	26,1	65,3	17,1	16,2	8,6	41,8	61,5

Istotne zwiększenie poziomu wyrezerwowania należności z utratą wartości od sektora niefinansowego jest skutkiem Rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 12 października 2017 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie zasad tworzenia rezerw na ryzyko związane z działalnością banków. Skutkiem rozporządzenia było zwiększenie podstawy tworzenia rezerw celowych o odsetki zastrzeżone a w konsekwencji utworzenie odpisów aktualizujących na te odsetki, czego do tej pory banki stosujące zasady PSR nie musiały robić, tzn. tworzyły rezerwy celowe na kapitał, ale poziom wyrezerwowania liczony był w stosunku do ekspozycji kredytowych obliczanych zgodnie z rozporządzeniem CRR, tzn. kapitał plus odsetki zastrzeżone.

2.1 Sektor spółdzielczy na tle sektora bankowego

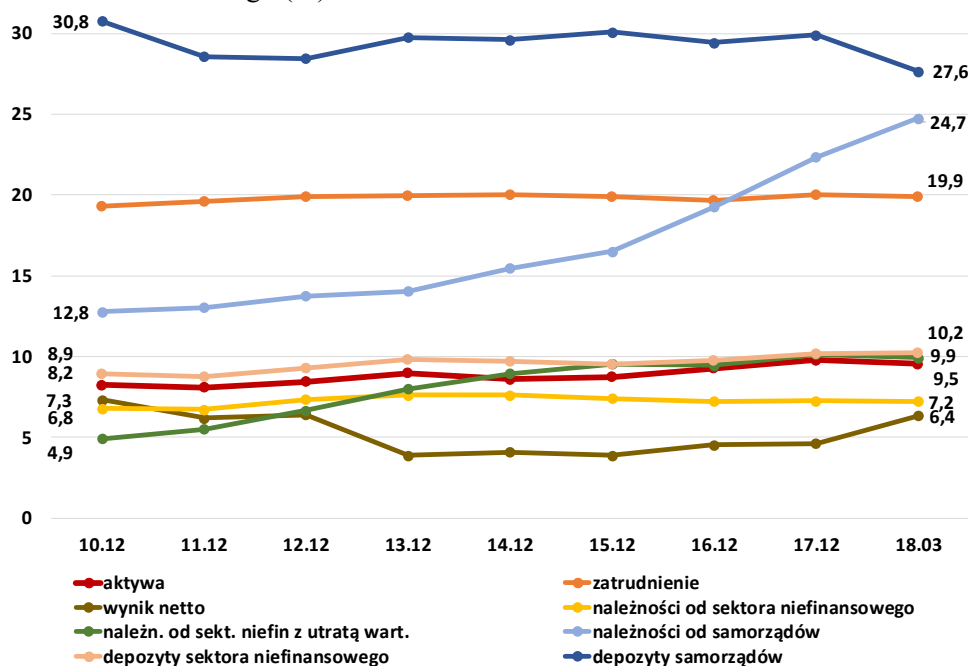
Sektor spółdzielczy ma dość stabilny udział w rynku bankowym, wyjąwszy udział w kredytach dla sektora samorządowego, gdzie odnotowano silny wzrost.

Zwiększenie udziału w wyniku netto sektora bankowego w 2017 r. spowodowane jest jego przyrostem w bankach spółdzielczych o 20,2% w stosunku do wyniku netto w 2016 r., przy jednoczesnym spadku wyniku netto krajowych banków komercyjnych o 3,0%.

Warto zwrócić uwagę na znaczenie sektora spółdzielczego w obsłudze samorządów: wysoki udział w depozytach oraz rosnący udział w kredytach.

Trzeba również zwrócić uwagę na szybszy przyrost należności zagrożonych w sektorze spółdzielczym w porównaniu do sektora bankowego ogółem.

Wykres 2.2 Udziały sektora spółdzielczego (banki spółdzielcze i zrzeszające) w podstawowych wielkościach sektora bankowego (%)

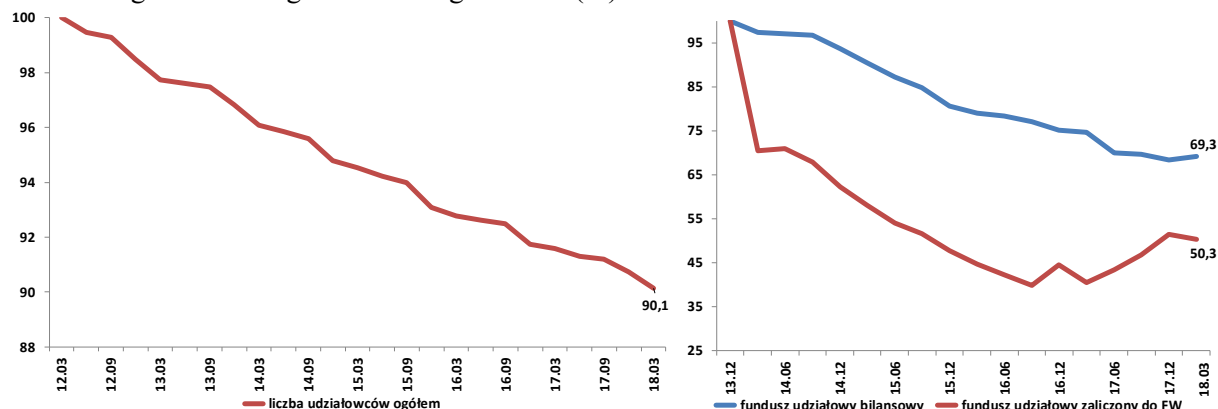
2.2 Udziałowcy i fundusz udziałowy

W marcu 2018 r. liczba udziałowców banków spółdzielczych wyniosła 962 893 osób, w tym 959 799 to osoby fizyczne. Od momentu pierwszego badania ankietowego, tj. od marca 2012 r., obniżyła się o 105 309 osób, w tym o 104 373 osób fizycznych.

Zmiany funduszu udziałowego zaliczonego do funduszy własnych w ciągu I kw. 2018 r. spowodowane były dwoma czynnikami działającymi w przeciwnych kierunkach. Pierwszym z nich było obniżenie limitu (z 50% w 2017 r. do 40% w 2018 r.) funduszu udziałowego podlegającego zasadzie praw nabytych, który może być zaliczony do funduszy własnych (*in minus*), zaś czynnikiem działającym *in plus* były zmiany w statutach 230 banków umożliwiające (na podstawie art. 10c ustawy o funkcjonowaniu banków spółdzielczych, ich zrzeszaniu się i bankach zrzeszających) zaliczenie całego funduszu udziałowego do funduszy CET1.

Fundusz udziałowy bilansowy banków spółdzielczych wyniósł na koniec marca 2018 r. 512 mln zł, natomiast zaliczony do funduszy CET1 372 mln zł, tj. 72,7% funduszu bilansowego. Gdyby fundusz bilansowy był zaliczany w całości do funduszy własnych, to średni łączny współczynnik kapitałowy wyniósłby w marcu 2018 r. 17,3%, a nie 17,1%.

Wykres 2.3 Dynamika liczby udziałowców – osób fizycznych – banków spółdzielczych oraz funduszu udziałowego bilansowego i zaliczonego do FW (%)

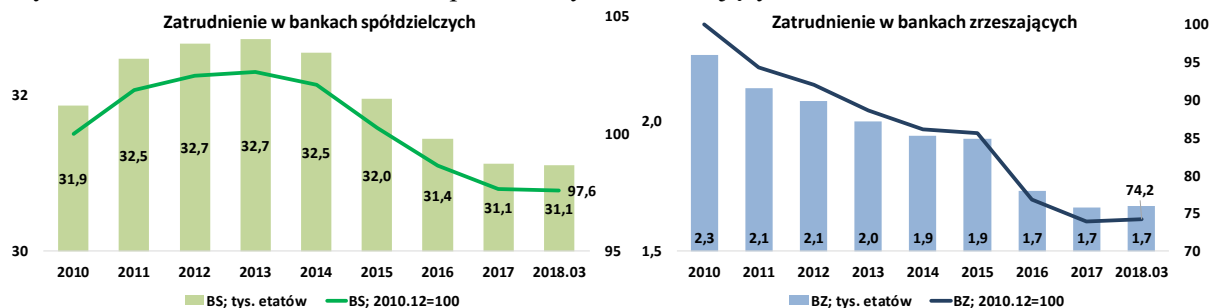

2.3 Zatrudnienie i placówki

Zatrudnienie w bankach spółdzielczych i zrzeszających powoli zmniejsza się (w bankach spółdzielczych począwszy od 2013 r.) aczkolwiek zmniejszenie w ciągu I kw. 2018 r. było bardzo niewielkie. Trzeba zwrócić uwagę (wykres 2.2), że udział zatrudnienia w sektorze bankowości spółdzielczej w sektorze bankowym ogółem jest dwukrotnie większy niż udział aktywów sektora spółdzielczego w aktywach sektora bankowego ogółem.

Przeciętne zatrudnienie wyniosło 56,3 etatu.

Wykres 2.4 Zatrudnienie w bankach spółdzielczych i zrzeszających w okresie od 2010 r.

Natomiast liczba placówek (łącznie z centralami) obniżyła się o 18 i na koniec marca wyniosła 4 487. Przeciętne zatrudnienie w centralach wynosiło 27,0 etatu, zaś w pozostałych placówkach 4,1 etatu.

Placówki banków spółdzielczych (łącznie z centralami) stanowią 41,1% liczby placówek bankowych w Polsce. Tak wysoki udział tłumaczy częściowo wysoki wskaźnik C/I w bankach spółdzielczych.

3 Banki spółdzielcze

Suma bilansowa banków spółdzielczych wzrosła w ciągu w I kw. 2018 r. o 0,6% (o 0,8 mld zł), do 131,0 mld zł (suma bilansowa całego sektora bankowego wzrosła o 2,3%).

Podstawowymi zmianami po stronie pasywów w bankach spółdzielczych były¹:

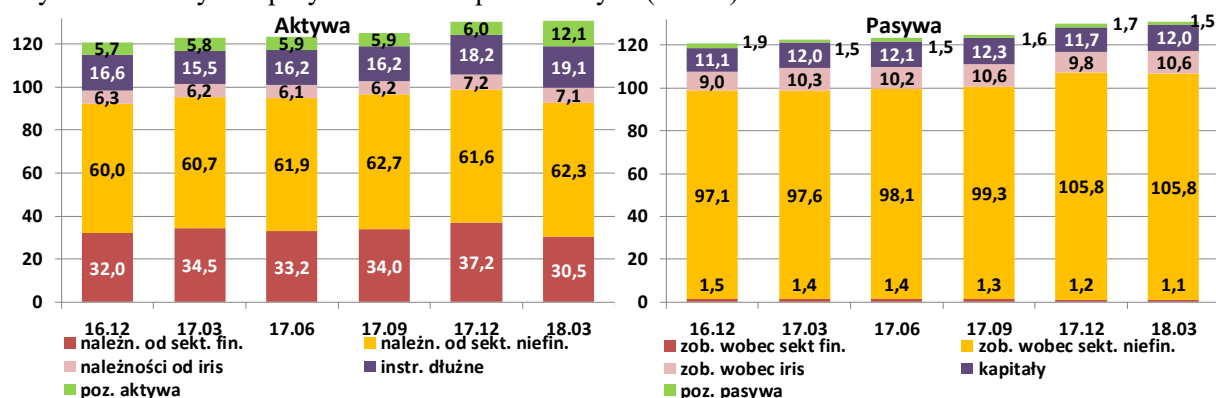
- wzrost zobowiązań wobec sektora rządowego i samorządowego o 0,8 mld zł;
- wzrost kapitałów o 0,2 mld zł;
- zmniejszenie pozostałych pasywów o 0,2 mld zł.

Zmiany po stronie aktywów spowodowane są głównie zmianami w nowej sprawozdawczości FINREP. Portfele aktywów finansowych do końca 2017 r. nie obejmowały sald płatnych na żądanie (Inne depozyty płatne na żądanie) sklasyfikowanych jako „Kasa, środki w bankach centralnych i inne depozyty płatne na żądanie”. Banki spółdzielcze wykazują w tej pozycji również rezerwę obowiązkową utrzymywaną w banku zrzeszającym do końca 2017 r. i wykazywaną jako należność od banków zrzeszających. Zatem należności od banków, głównie zrzeszających zostały – w marcu 2018 r. – w wyniku tej zmiany pomniejszone o 6,7 mld zł.

Pośród pozostałych zmian w aktywach banków spółdzielczych wskazać należy:

- zwiększenie instrumentów dłużnych i kapitałowych o 0,9 mld zł, (wzrost bonów pieniężnych NBP o 1,8 mld zł oraz spadek pozostałych instrumentów dłużnych o 0,9 mld zł);
- przyrost należności od sektora niefinansowego o 0,7 mld zł;
- zmniejszenie należności od sektora rządowego i samorządowego o 0,1 mld zł.

Wykres 3.1 Aktywa i pasywa banków spółdzielczych (mld zł)

3.1 Kredyty i inne należności brutto banków spółdzielczych

Należności banków spółdzielczych od trzech sektorów (finansowego, niefinansowego oraz rządowego i samorządowego) wzrosły o 3,2% (w całym sektorze bankowym o 6,0%), ze 108,4 mld zł do 111,9 mld zł.

Tabl. 3.1 Banki spółdzielcze – struktura i dynamika kredytów i innych należności brutto ogółem oraz udział należności zagrożonych brutto

	Kredyty i inne należności (mld zł)		Struktura i dynamika należności brutto (%)			Należności zagrożone brutto (%)				
						udział należności zagrożonych		struktura należności zagrożonych		dynamika 17.12=100
	17.12	18.03	17.12	18.03	dynamika 17.12=100	17.12	18.03	17.12	18.03	
monetarne instytucje fin.	36,8	36,8	34,0	32,9	100,1	0,0	0,0	0,0	0,0	X
pozostałe instytucje fin.	0,4	0,5	0,4	0,5	121,0	14,1	10,4	1,1	1,0	89,2
sektor niefinansowy	63,9	64,8	59,0	57,9	101,3	8,3	8,6	98,5	98,7	104,7
sektor samorządowy	7,2	7,3	6,6	6,5	101,4	0,2	0,3	0,3	0,3	103,6
sektor rządowy i FUS	0,0	2,4	0,0	2,2	13559,2	0,0	0,0	0,0	0,0	105,5
Razem	108,4	111,9	100,0	100,0	103,2	5,0	5,1	100,0	100,0	104,5

¹ Ewentualne różnice pomiędzy danymi, z zestawienia a danymi na wykresach spowodowane są zaokrągleniami.

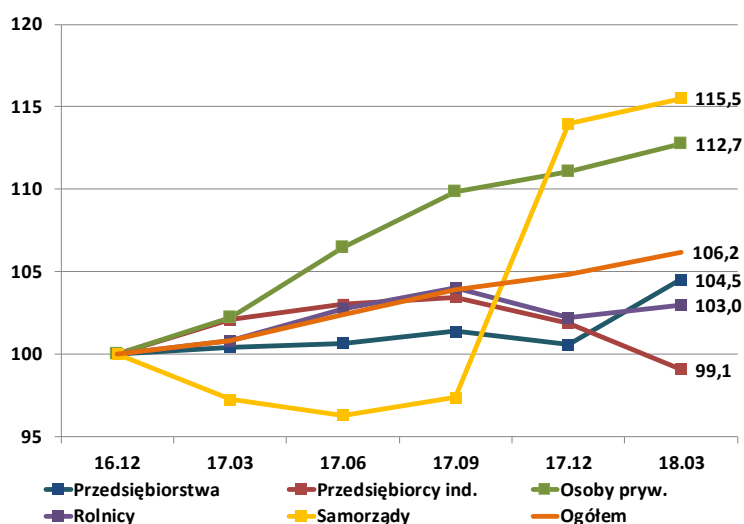
Zauważyć trzeba, że należności zagrożone w portfelu kredytów i innych należności od sektora niefinansowego stanowiły 98,7% wszystkich należności zagrożonych całego portfela kredytowego. Jednocześnie dynamika należności zagrożonych wyprzedzała dynamikę należności ogółem (odpowiednio 104,5% i 103,2%), a w przypadku należności od sektora niefinansowego dynamiki te kształtowały się odpowiednio 104,7% i 101,3%.

3.1.1 Kredyty i inne należności brutto od sektorów niefinansowego i samorządowego

Należności banków spółdzielczych od sektorów niefinansowego i samorządowego wzrosły w I kw. 2018 r. o 1,3%, do 72,1 mld zł (w całym sektorze bankowym o 0,9%).

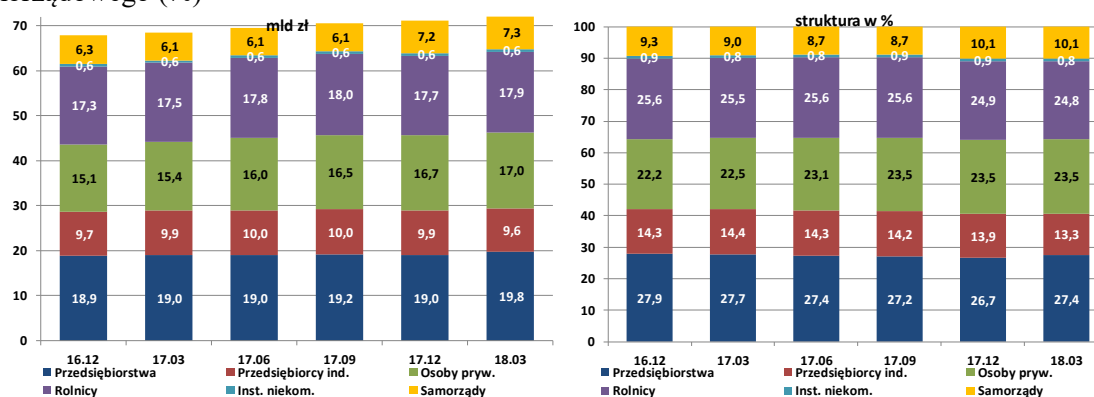
Należności od samorządów bardzo silnie wzrosły począwszy od IV kwartału 2017 r. Świadczy to o rosnącym zapotrzebowaniu na kredyt z ich strony. W dalszym ciągu jednak – w dłuższej perspektywie czasowej, w porównaniu np. do końca 2015 r. – najsilniej rosną należności od osób prywatnych. I jedno i drugie zjawisko świadczy o próbie przeorientowania polityki kredytowej przez banki spółdzielcze. Jest to zjawisko, zwłaszcza wzrost kredytów dla osób prywatnych obserwowane od dłuższego czasu i świadczy o zwiększającym się zainteresowaniu banków spółdzielczych tym rynkiem. Banki te wciąż jednak zainteresowane są przede wszystkim finansowaniem działalności gospodarczej (kredyty na ten cel stanowią ok. 75% należności od sektora niefinansowego). Na taką strukturę kredytów wpływ niewątpliwie ma tradycja tych banków – zostały utworzone właśnie w celu finansowania działalności rolników i rzemieślników.

Wykres 3.2 Banki spółdzielcze – dynamika należności od podmiotów sektora niefinansowego i samorządowego, 2016.12 = 100

Należy dodać, że 60,5% kredytów dla osób prywatnych to kredyty mieszkaniowe. Ich saldo wynosiło na koniec I kw. 2018 r. 10,3 mld zł (15,8% kredytów dla sektora niefinansowego), z czego 14,3 mln zł było denominowane w walutach obcych.

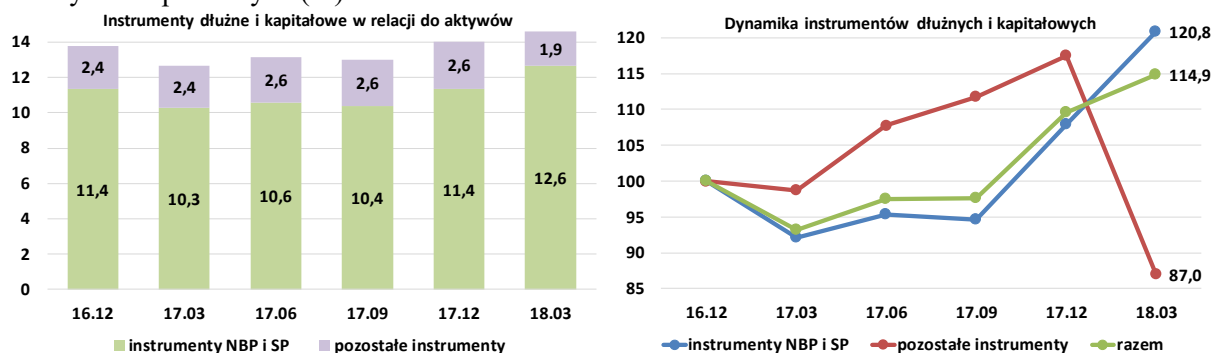
Wykres 3.3 Banki spółdzielcze – saldo (mld zł) i struktura należności od sektora niefinansowego i samorządowego (%)

3.2 Instrumenty dłużne

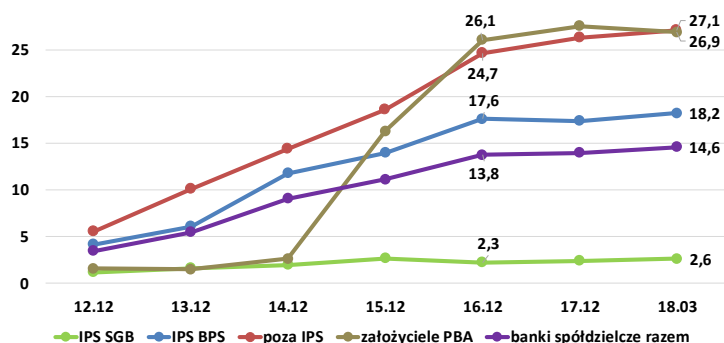
Instrumenty dłużne w bankach spółdzielczych (również w bankach zrzeszających) – zwłaszcza bony NBP i obligacje SP – pełnią głównie rolę zabezpieczenia płynności. Niemniej na ich poziom w relacji do aktywów wyraźny wpływ ma również popyt na kredyt w terenie działania zrzeszonych banków spółdzielczych. Banki spółdzielcze w IPS BPS posiadają kilkakrotnie więcej instrumentów dłużnych – w relacji do aktywów – niż banki spółdzielcze w IPS SGB. Częściowo wynika to z faktu, że nabywają one 6-miesięczne obligacje płynnościowe emitowane przez BPS SA. Obrazuje to wykres 3.5 poniżej. Banki spółdzielcze w IPS SGB zabezpieczają swoją płynność głównie lokatami w banku zrzeszającym.

Wykres 3.4 Banki spółdzielcze – dynamika (2016.12 = 100) oraz udział w aktywach instrumentów dłużnych i kapitałowych (%)

Istotna część banków spółdzielczych zrzeszonych w BPS SA, tych samych zresztą, które nie podpisały aneksów do umowy zrzeszenia dotyczących minimum depozytowego i które dążą do utworzenia banku apeksowego, zabezpiecza płynność samodzielnie, przede wszystkim nabywając papiery dłużne SP i bony NBP. Wszystkie te banki spełniały normę LCR.

Wykres 3.5 Banki spółdzielcze – instrumenty dłużne i kapitałowe w relacji do aktywów (%)

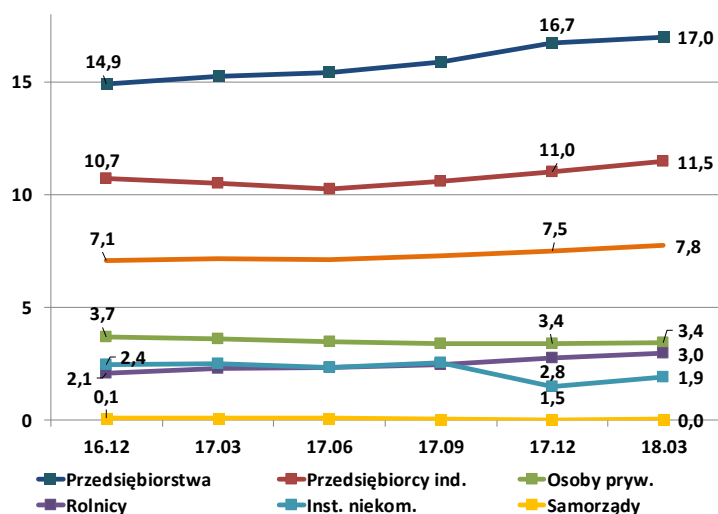

3.3 Jakość należności od sektora niefinansowego i jednostek samorządu terytorialnego

Jakość należności banków spółdzielczych od sektora niefinansowego i jednostek samorządu terytorialnego w I kwartale 2018 r. pogorszyła się. Udział należności zagrożonych w należnościach ogółem wyniósł 7,8% (w grudniu 2017 r. 7,5%). Banki spółdzielcze już szósty kwartał z rzędu mają ten wskaźnik wyższy niż komercyjne banki krajowe (7,6% w marcu 2018 r.).

Udział należności zagrożonych w należnościach od sektora niefinansowego wyniósł w marcu 2018 r. 8,6% (w grudniu 2017 r. 8,3%), co wynikało przede wszystkim z pogorszenia jakości należności od MSP i przedsiębiorców indywidualnych.

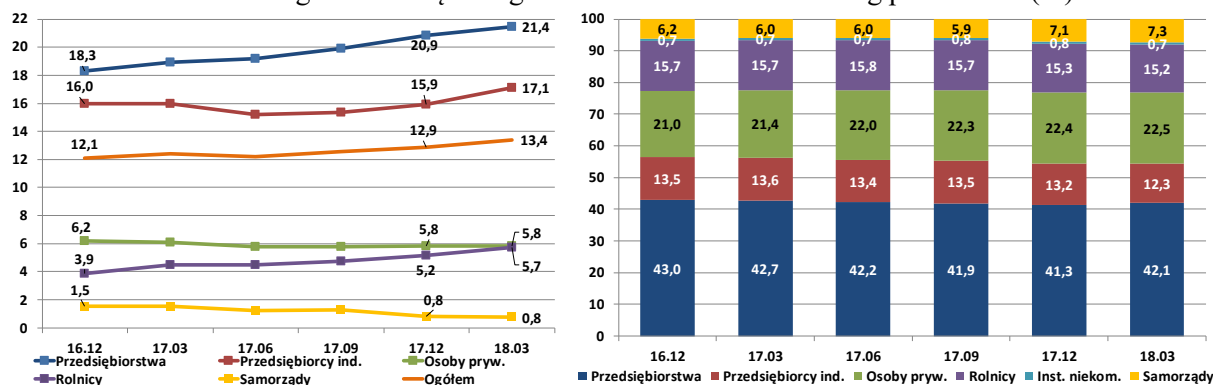
Wykres 3.6 Banki spółdzielcze – udział należności zagrożonych w należnościach od sektora niefinansowego i samorządowego (%)

Poprawiła się natomiast jakość należności od osób prywatnych, w tej grupie klientów należy zasygnalizować dobrą jakość kredytów mieszkaniowych, w których udział należności zagrożonych wyniósł w marcu 2018 r. 1,6%, podobnie jak w grudniu 2017 r. Należy jednak zauważyć, że jest to portfel o wysokiej dynamice wzrostu.

Należałoby jeszcze zwrócić uwagę, że jakość należności w bankach spółdzielczych o aktywach większych niż 500 mln zł jest gorsza niż przeciętnie w bankach spółdzielczych. Jest to związane ze strukturą tych należności – przede wszystkim chodzi o dużo większy udział należności od przedsiębiorstw i przedsiębiorców indywidualnych w dużych bankach (por. struktura przedstawiona na wykresie 3.3), czyli podmiotów, których kredytowanie jest bardziej ryzykowne.

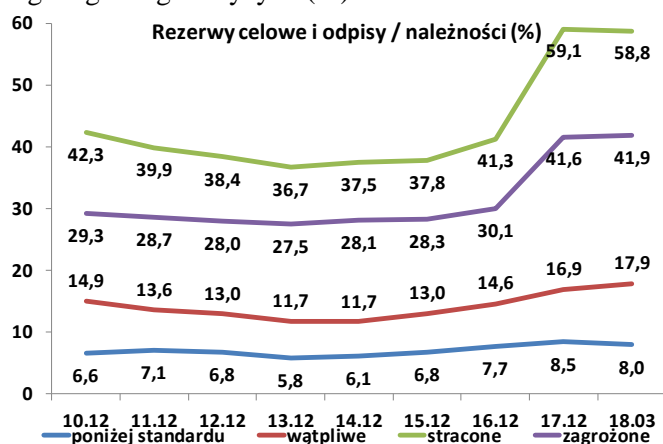
Wykres 3.7 Banki spółdzielcze – aktywa \geq 500 mln zł – udział należności zagrożonych w należnościach od sektora niefinansowego i samorządowego oraz struktura należności wg podmiotów (%).

3.3.1 Rezerwy celowe oraz odpisy na należności zagrożone

Rozporządzenie Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 12 października 2017 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie zasad tworzenia rezerw na ryzyko związane z działalnością banków spowodowało istotne zwiększenie poziomu wyrezerwowania należności z utratą wartości od sektora niefinansowego. Wynikiem rozporządzenia było zwiększenie podstawy tworzenia rezerw celowych o odsetki zastrzeżone a w konsekwencji utworzenie odpisów aktualizujących na te odsetki, czego do tej pory banki stosujące zasady PSR nie musiały robić, tzn. tworzyły rezerwy celowe wyłącznie na kapitał, które znajdowały się w liczniku wskaźnika, zaś mianownik wskaźnika zawierał ekspozycje kredytowe obliczane zgodnie z rozporządzeniem CRR, tzn. kapitał plus odsetki zastrzeżone.

Wykres 3.8 Banki spółdzielcze – relacja rezerw celowych oraz odpisów aktualizujących do należności od sektora niefinansowego wg kategorii ryzyka (%)

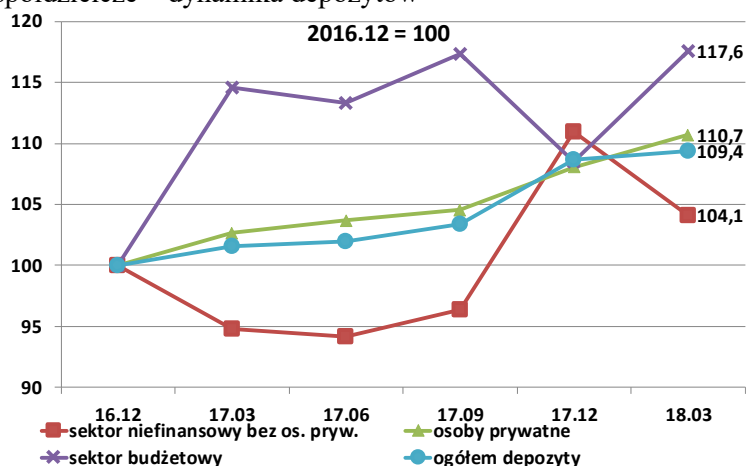

W stosunku do banków o najniższym poziomie wyrezerwowania należności, skierowane zostały wystąpienia nadzorcze z żądaniem przekazania informacji umożliwiającej weryfikację formalnej poprawności działań podjętych przez banki w tym zakresie. Tego typu działania podejmowane są również w trakcie aktualizacji kwartalnych ocen BION.

3.4 Depozyty banków spółdzielczych

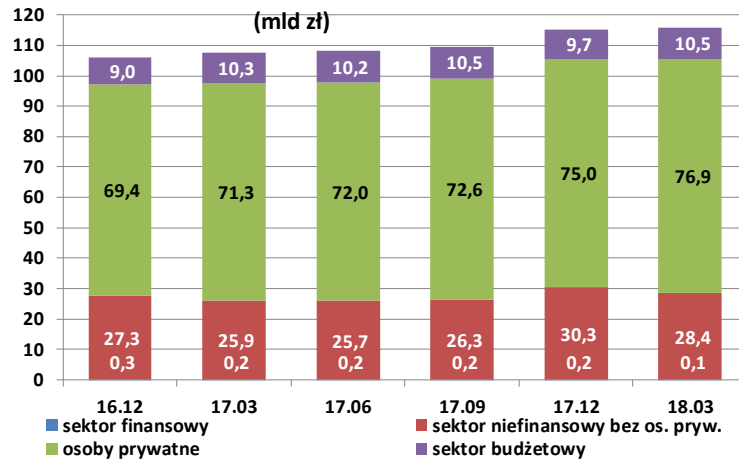
Depozyty w bankach spółdzielczych wzrosły w ciągu I kw. 2018 r. o 0,6%, (w sektorze bankowym o 3,4%) do 116,0 mld zł.

Wykres 3.9 Banki spółdzielcze – dynamika depozytów

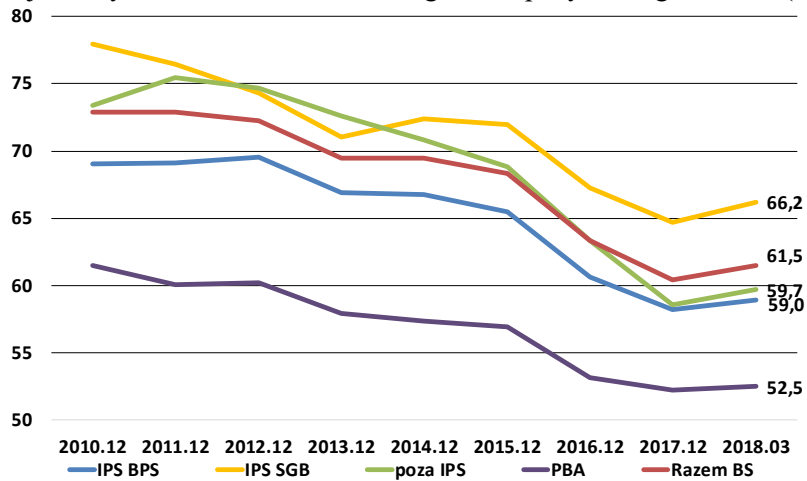
Największy wpływ na przyrost depozytów miały depozyty osób prywatnych – ich wzrost jest silnie skorelowany ze wzrostem depozytów ogółem. Było to związane ze wzrostem przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w 2017 r., spadkiem bezrobocia oraz z wypłatami z programu 500+.

Wykres 3.10 Banki spółdzielcze – wartość depozytów

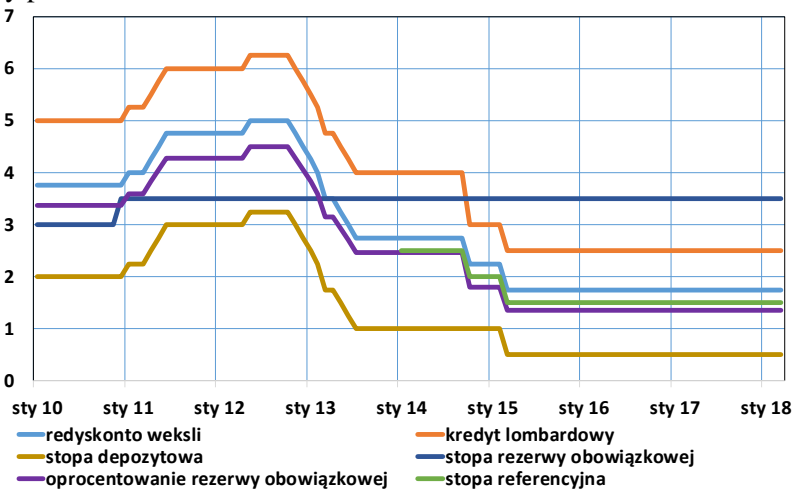
Depozyty osób prywatnych przewyższają należności banków spółdzielczych od sektora niefinansowego. Sytuacja taka jest charakterystyczna dla spółdzielczości bankowej na całym świecie.

Wykres 3.11 Relacja kredytów sektora niefinansowego do depozytów tego sektora (%)

Nadwyżka depozytów nad kredytami jest lokowana w bankach zrzeszających oraz w instrumentach dłużnych.

Wykres 3.12 Stopy procentowe NBP

3.5 Wyniki finansowe i efektywność

Wynik finansowy netto banków spółdzielczych zmniejszył się w stosunku do marca 2017 r. o 14,5% (do 202,8 mln zł). Stratę netto w łącznej kwocie 10,2 mln zł poniosły 2 banki.

Wykres 3.13 Banki spółdzielcze – rozliczenie zmian głównych składników rachunku wyników

Głównym czynnikiem wzrostu był wynik odsetkowy. Drugim czynnikiem wzrostu były pozostałe przychody i koszty, czyli operacje jednorazowe.

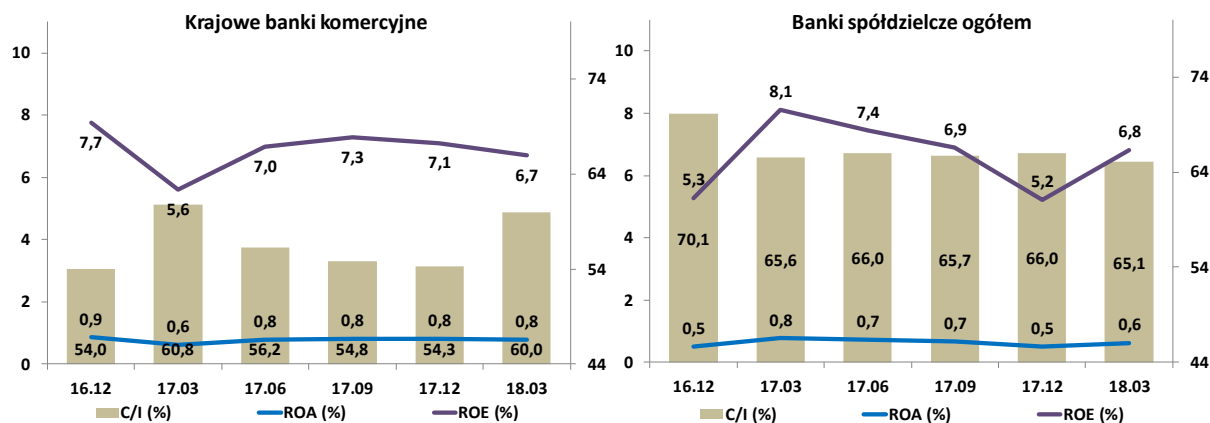
Najsilniej na obniżenie wyniku oddziaływał wzrost salda rezerw celowych, niemniej można spodziewać, że w kolejnych kwartałach jego wpływ na wynik netto banków spółdzielczych będzie coraz słabszy, ponieważ wiele wskazuje na to, że poziom wyrezerwowania należności zagrożonych zaobserwowany w końcu roku 2017 nie będzie istotnie wzrastał.

Drugim czynnikiem silnie oddziałującym negatywnie na wynik netto był wzrost kosztów operacyjnych silniejszy niż wzrost wyniku działalności bankowej.

3.5.1 Efektywność

Wynik działalności bankowej w marcu 2018 r. zwiększył się o 5,1%, w stosunku do marca 2017 r., przy wzroście kosztów operacyjnych o 5,3%. Jedynym powodem niewielkiego spadku wskaźnika C/I w stosunku do marca 2017 r. były pozostałe przychody i koszty operacyjne (operacje jednorazowe). Niemniej ich wielkość nie wystarczyła na powstrzymanie spadku wskaźnika ROE.

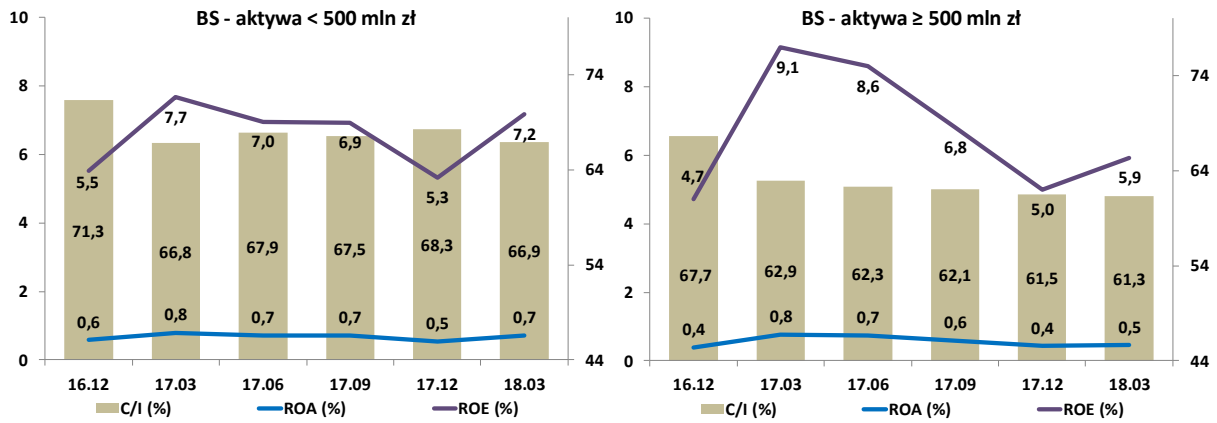
Wykres 3.14 ROA, ROE oraz C/I krajowych banków komercyjnych i banków spółdzielczych

Wskaźniki ROA, ROE oraz C/I zachowywały się podobnie zarówno w bankach dużych (powyżej 500 mln zł aktywów), jak i mniejszych. W przypadku banków o aktywach mniejszych niż 500 mln zł zwraca

uwagę wyraźnie wyższy wskaźnik C/I, co oznacza, że koszty działania tych banków w większym stopniu obciążają wyniki działania niż dzieje się to w większych bankach.

Wykres 3.15 ROA, ROE oraz C/I banków spółdzielczych wg grup aktywów

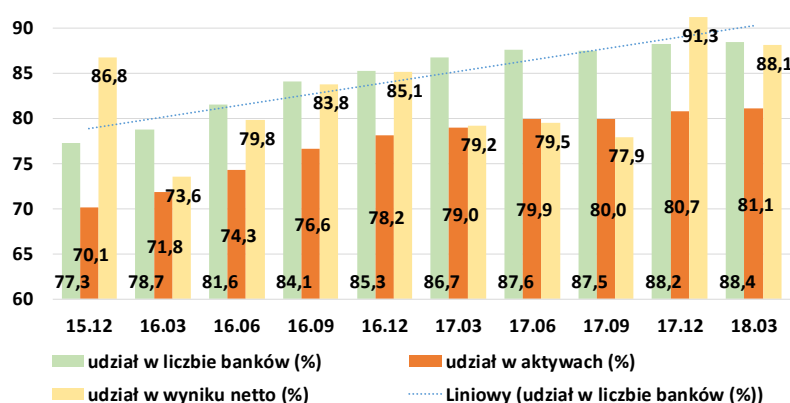
4 Instytucjonalne Systemy Ochrony

Instytucjonalne systemy ochrony (dalej również IPS – Institutional Protection Scheme) utworzone zostały na podstawie

- 1) Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady numer 575/2013/UE z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych, zmieniającego rozporządzenie (UE) nr 648/2012/UE oraz
- 2) Ustawy z dnia 25 czerwca 2015 r. o zmianie ustawy o funkcjonowaniu banków spółdzielczych, ich zrzeszaniu się i bankach zrzeszających oraz niektórych innych ustaw.

Pierwsza umowa o utworzeniu IPS podpisana została przez 191 banków spółdzielczych zrzeszenia SGB oraz SGB-Bank SA w dniu 23 listopada 2015 r. Druga umowa została podpisana przez 241 banków spółdzielczych zrzeszenia BPS oraz BPS SA 31 grudnia 2015 r.

Wykres 4.1 Rozwój systemu IPS począwszy od końca 2015 r.

Warunkiem zatwierdzenia projektu umowy i uznania systemu ochrony było wypełnienie wymogów określonych w art. 113 ust 7 Rozporządzenia nr 575. W szczególności chodziło o:

- 1) zbliżony profil działalności uczestników;
- 2) ustanowienie co najmniej 24 miesięcznego okresu wypowiedzenia umowy;
- 3) gwarancje utrzymania płynności każdego z uczestników;
- 4) gwarancje utrzymania wypłacalności każdego z uczestników;
- 5) łatwy i szybki dostęp do wspólnych funduszy stanowiących źródło wsparcia;
- 6) adekwatne i jednakowo zorganizowane mechanizmy klasyfikacji i monitorowania ryzyka;
- 7) mechanizmy umożliwiające przegląd sytuacji i ryzyka każdego uczestnika oraz całego systemu;
- 8) udostępnianie wyników przeglądu i oceny ryzyka każdego uczestnika pozostałym uczestnikom;
- 9) możliwość adekwatnego oddziaływania w stosunku do wszystkich uczestników.

Oboma systemami ochrony zarządzają utworzone w tym celu spółdzielnie ochrony. Organami każdej z nich są:

- 1) walne zgromadzenia członków;
- 2) rady nadzorcze;
- 3) zarządy.

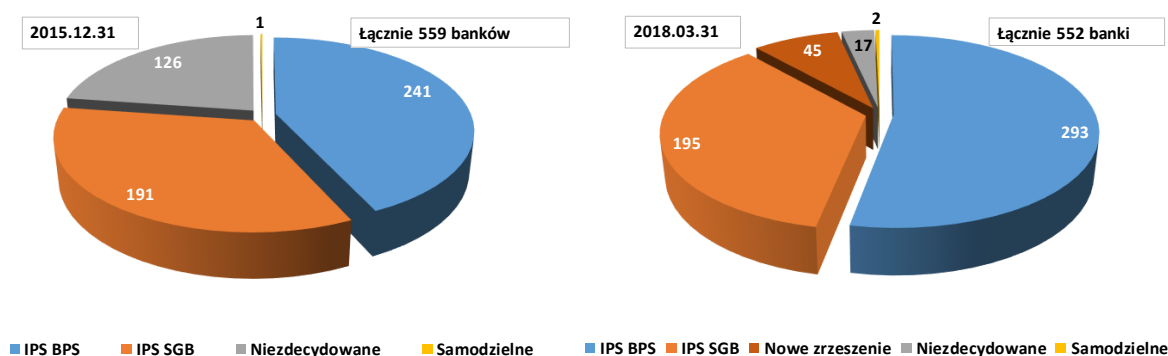
Najważniejszą cechą systemów ochrony jest wspólna odpowiedzialność uczestników, tzn.:

- 1) każdy uczestnik systemu ochrony odpowiada za zobowiązania wynikające z gwarantowania płynności i wypłacalności innych uczestników IPS – do wysokości funduszy pomocowych;
- 2) zakres odpowiedzialności określa umowa systemu ochrony;

- 3) kompetencje organów zarządzających IPS służą zapewnieniu bezpieczeństwa uczestników ponoszących wspólne ryzyko;
- 4) wyniki kompleksowego przeglądu sytuacji i ryzyka każdego i wszystkich łącznie uczestników są udostępniane poszczególnym członkom.

Należy podkreślić, że zakres odpowiedzialności uczestników systemu ograniczony jest do postanowień umowy o utworzeniu systemu ochrony. Oznacza to, że obydwa systemy nie tworzą grup w pełni skonsolidowanych. Natomiast informacja sprawozdawcza o ich sytuacji, przekazywana do NBP i KNF powinna mieć charakter skonsolidowany – tylko wtedy będzie można dokonać kompleksowej oceny sytuacji każdego z systemów.

Wykres 4.2 Liczba banków wg przynależności do IPS na koniec 2015 r. oraz na koniec marca 2018r.²

4.1 Fundusze pomocowe i depozyt obowiązkowy

Uczestnicy IPS dysponują stosunkowo dużymi środkami zgromadzonymi na rachunkach depozytu obowiązkowego w bankach zrzeszających oraz funduszami pomocowymi. Celem depozytu obowiązkowego jest zabezpieczenie płynności uczestników IPS, zaś funduszu pomocowego wsparcie w przypadku trudnej sytuacji ekonomicznej, w tym w obszarze adekwatności kapitałowej.

Wartość depozytu obowiązkowego banków IPS zrzeszonych w BPS SA wynosiła na koniec marca 2018 r. 5,1 mld zł. Środki zgromadzone w funduszu pomocowym IPS BPS na koniec I kw. 2018 r. wynosiły 431,4 mln zł.

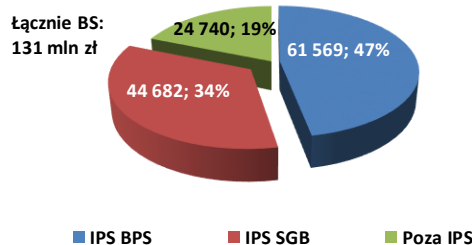
Wartość depozytu obowiązkowego utrzymywanego przez banki spółdzielcze IPS SGB oraz SGB-Bank SA wyniosła 1,9 mld zł. Jeden bank – w ramach pomocy płynnościowej – został zwolniony z wpłaty depozytu obowiązkowego. Środki zgromadzone w funduszu pomocowym IPS SGB na marca 2018 r. wynosiły 330,4 mln zł, z czego wykorzystane (do spłaty) 100,5 mln zł.

² Dane na koniec 2015 r. nie obejmują SK Banku oraz BS w Nadarzynie.

4.2 Struktura bilansów według przynależności do IPS

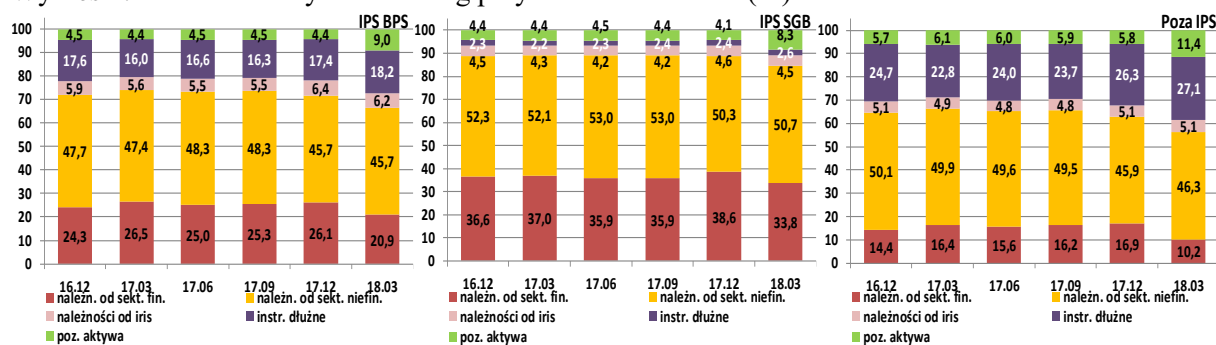
Struktura aktywów ogółem banków spółdzielczych według przynależności do IPS przedstawia się jak poniżej.

Wykres 4.3 Podział aktywów ogółem pomiędzy grupy banków spółdzielczych

Bliższa analiza pokazuje, że, o ile praktycznie nie ma różnic pomiędzy strukturami pasywów powyższych grup banków, to istotne różnice można zauważyć po stronie aktywów.

Wykres 4.4 Struktura aktywów według przynależności do IPS (%)

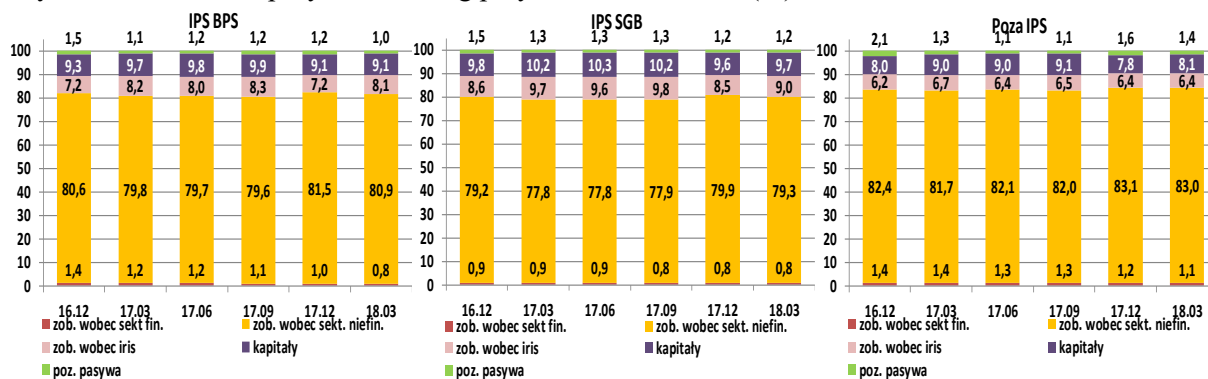
Przed wszystkim zauważalny jest dużo większy udział należności od sektora finansowego (praktycznie od banków zrzeszających) w strukturze aktywów obydwu systemów ochrony. Z jednej strony banki poszukują lepszego oprocentowania nadwyżek depozytów nad kredytami, a z drugiej strony należności te stanowią również zabezpieczenie płynności: mieszczą się w nich lokaty stanowiące minimum depozytowe.

Instrumenty dłużne w bankach spółdzielczych (również w bankach zrzeszających) – zwłaszcza bony NBP i obligacje SP – pełnią głównie rolę zabezpieczenia płynności. Banki spółdzielcze w IPS BPS posiadają kilkakrotnie więcej instrumentów dłużnych – w relacji do aktywów – niż banki spółdzielcze w IPS SGB. Częściowo wynika to z faktu, że nabywają one 6-miesięczne obligacje płynnościowe emitowane przez BPS SA.

Banki IPS SGB posiadają niewiele instrumentów dłużnych w porównaniu z IPS BPS i bankami poza IPS. Zabezpieczają one swoją płynność, w dużo większym stopniu niż dwie pozostałe grupy, lokatami w banku zrzeszającym, przynoszącymi większe odsetki niż instrumenty SP i NBP. Udział w aktywach pozostałych instrumentów dłużnych oscyluje wokół 1,5%.

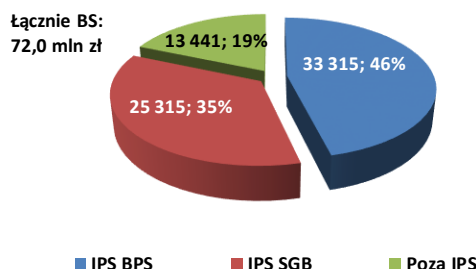
Banki nienależące do IPS mają relatywnie dużo mniej lokat w bankach zrzeszających oraz dużo więcej instrumentów dłużnych, głównie obligacji SP oraz instrumentów NBP. Udział w aktywach pozostałych instrumentów dłużnych zmniejsza się systematycznie, od 2,7% w grudniu 2015 r. do 1,3% w marcu 2018 r.

Wykres 4.5 Struktura pasywów według przynależności do IPS (%)

4.3 Banki spółdzielcze IPS i poza IPS - kredyty i inne należności brutto od sektora niefinansowego i samorządowego

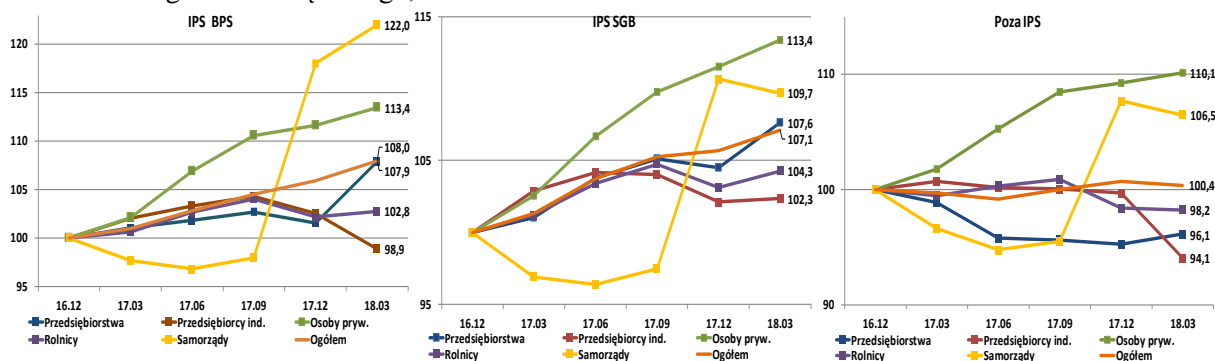
Wykres 4.6 Podział należności od sektora niefinansowego i samorządowego pomiędzy grupy banków spółdzielczych, 2018.03.31

Zauważalne są przede wszystkim różnice dynamiki należności od sektora niefinansowego pomiędzy uczestnikami IPS a pozostałymi bankami.

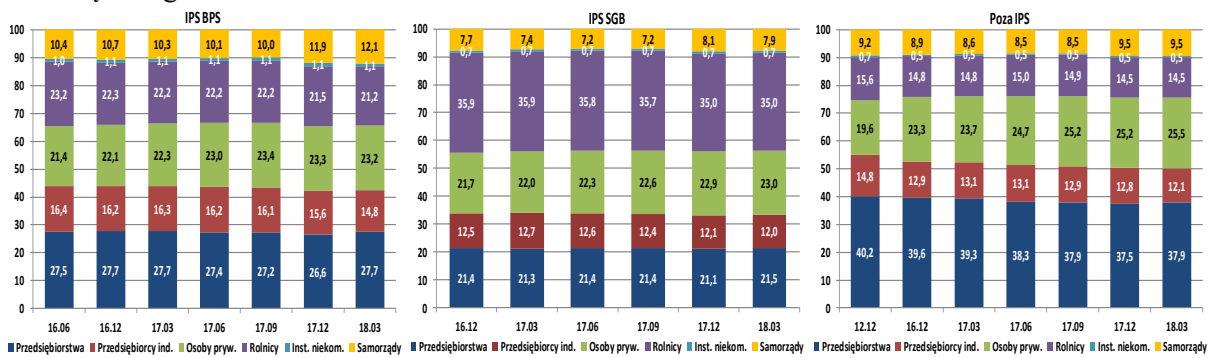
Wspólną cechą każdej z grup jest wysoka dynamika kredytów dla osób prywatnych oraz samorządów.

Wykres 4.7 Banki spółdzielcze IPS i poza IPS – dynamika należności od podmiotów sektora niefinansowego i samorządowego, 2016.12.31 = 100

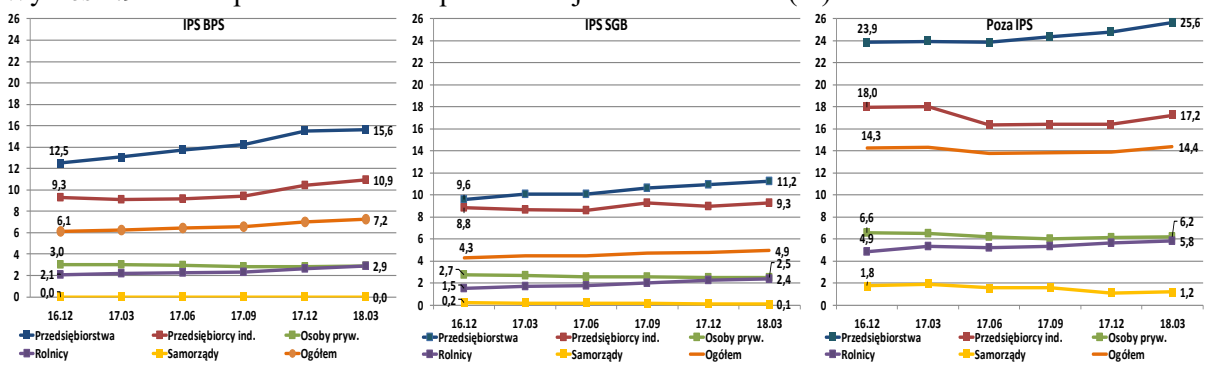
Jeśli przyjrzeć się strukturze kredytów, to widać, że banki poza IPS kredytują przedsiębiorstwa, czyli najbardziej ryzykowną grupę klientów, natomiast banki IPS SGB kredytują rolników w dużo większym stopniu niż pozostałe banki spółdzielcze.

Wykres 4.8 Banki spółdzielcze IPS i poza IPS - struktura należności od sektora niefinansowego i samorządowego

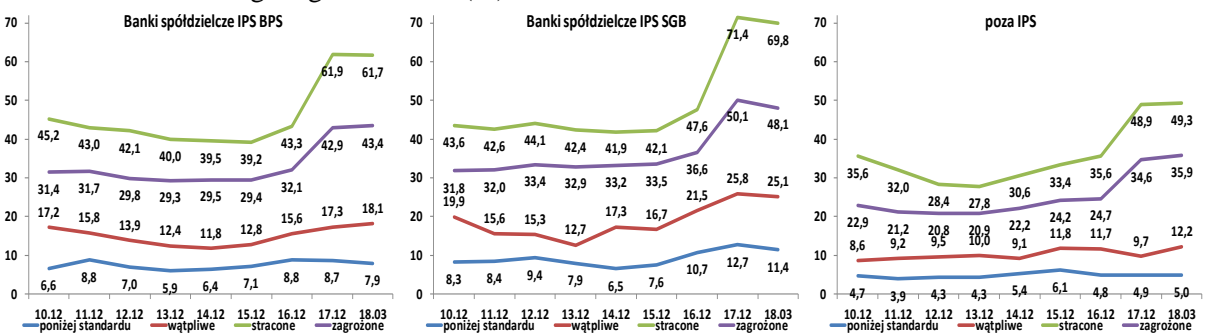
Dotychczasowe doświadczenia dowodzą, że struktura należności, jaką obserwuje się w bankach spółdzielczych poza IPS prowadzi do ponadprzeciętnego wzrostu udziału należności zagrożonych w należnościach ogółem.

Wykres 4.9 Banki spółdzielcze IPS i poza IPS – jakość należności (%)

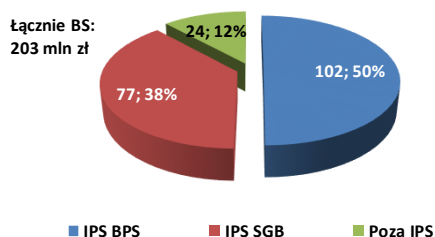
Banki poza IPS wykazują zdecydowanie niższe wyrezerwowanie należności zagrożonych od sektora niefinansowego niż banki spółdzielcze uczestniczące w systemach ochrony.

Wykres 4.10 Banki spółdzielcze IPS i poza IPS – poziom wyrezerwowania należności zagrożonych od sektora niefinansowego wg zasad PSR (%)

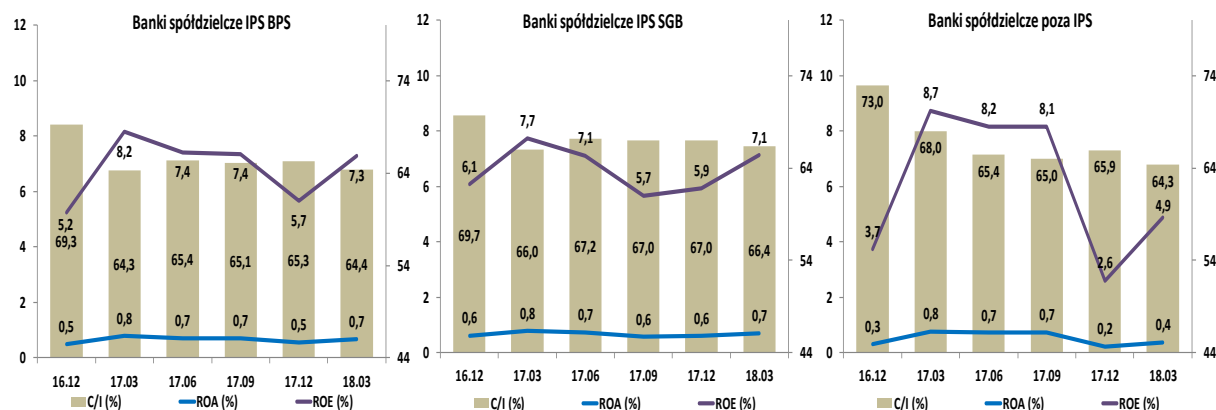
4.4 Banki spółdzielcze IPS i poza IPS – wyniki finansowe i efektywność

Wykres 4.11 Wynik finansowy netto według uczestnictwa w IPS, 2018.03.31

Trzeba zaznaczyć, podobnie jak w przypadku kredytów w pkt 4.4, bardzo duży wpływ na wskaźniki efektywnościowe mają banki podlegające programom postępowania naprawczego.

Wykres 4.12 Banki spółdzielcze IPS i poza IPS – wskaźniki efektywności

4.5 Założyciele PBA SA

Banków spółdzielczych deklarujących chęć założenia nowego zrzeszenia pierwotnie było 56. Niemniej do aktu notarialnego o utworzeniu nowego banku zrzeszającego przystąpiło 47 banków, w tym jeden jest uczestnikiem IPS BPS, zaś 4 inne deklarują wycofanie się z tej inicjatywy. Zatem, nowe zrzeszenie będzie najprawdopodobniej liczyło 42 banków. W niniejszym punkcie przedstawiona jest pokrótce sytuacja wszystkich 47 założycieli. Banki te nie zamierzają tworzyć tzw. zrzeszenia zintegrowanego, zatem ich odpowiedzialność za funkcjonowanie banku zrzeszającego ograniczona byłaby do kwoty nominalnej posiadanych akcji.

Wszyscy założyciele są zrzeszeni w BPS SA.

Tabl. 4.1 Udział banków nowego zrzeszenia w sektorze banków spółdzielczych – 2018.03.31.

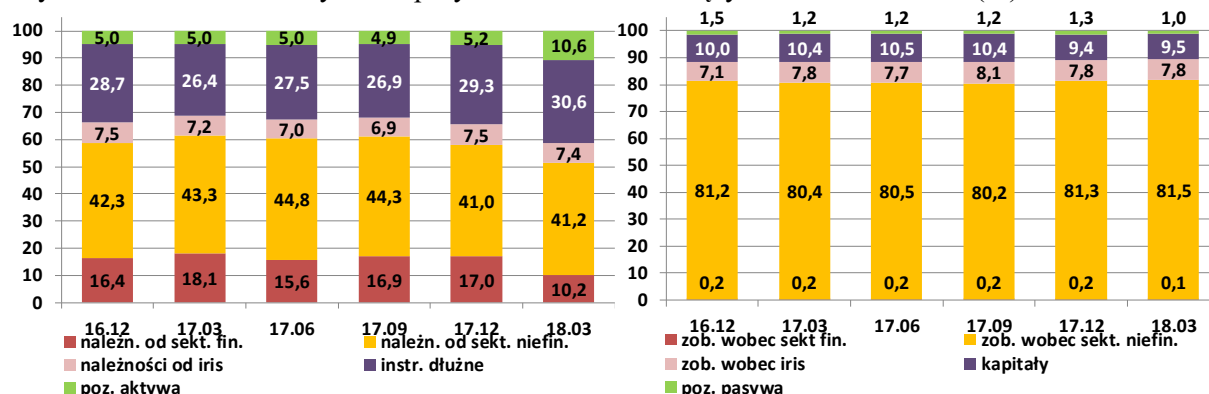
Wyszczególnienie	udział w %
Aktywa	6,7
Należności brutto od sektora niefinansowego	5,8
Należności z utratą wartości od sektora niefinansowego	5,1
Instrumenty dłużne	14,1
Depozyty sektora niefinansowego	6,8
Fundusze własne	6,6
Wynik finansowy netto	6,6

Dane w tabeli pokazują, że nowe zrzeszenie wraz z bankiem zrzeszającym będzie strukturą niewielką, w stosunku do już istniejących.

Pozostałe banki spółdzielcze zrzeszone w 2 bankach zrzeszających posiadają prawie 90% aktywów tego sektora.

Aktywa założycieli PBA wyniosły na koniec marca 2018 r. 8,8 mld zł, tj. o 1,0% (o 0,1 mld zł) więcej niż w grudniu 2017 r.

Wykres 4.13 Struktura aktywów i pasywów banków tworzących nowe zrzeszenie (%)

Struktura aktywów tej grupy banków zbliżona jest do struktury aktywów banków poza IPS z tą różnicą, że banki nowego zrzeszenia proporcjonalnie mniej środków lokują w dotychczasowych bankach zrzeszających oraz w kredytach dla sektora niefinansowego natomiast posiadają proporcjonalnie więcej instrumentów dłużnych.

Struktura pasywów jest bardzo zbliżona do przeciętnej struktury dla banków spółdzielczych.

4.5.1 Kredyty i inne należności brutto banków spółdzielczych nowego zrzeszenia

Należności brutto od trzech sektorów (finansowego, niefinansowego oraz rządowego i samorządowego) zmniejszyły się o 1,0% w ciągu I kw. 2018 r.

Tabl. 4.2 Banki spółdzielcze nowego zrzeszenia – struktura i dynamika kredytów i innych należności brutto ogółem oraz udział należności zagrożonych brutto

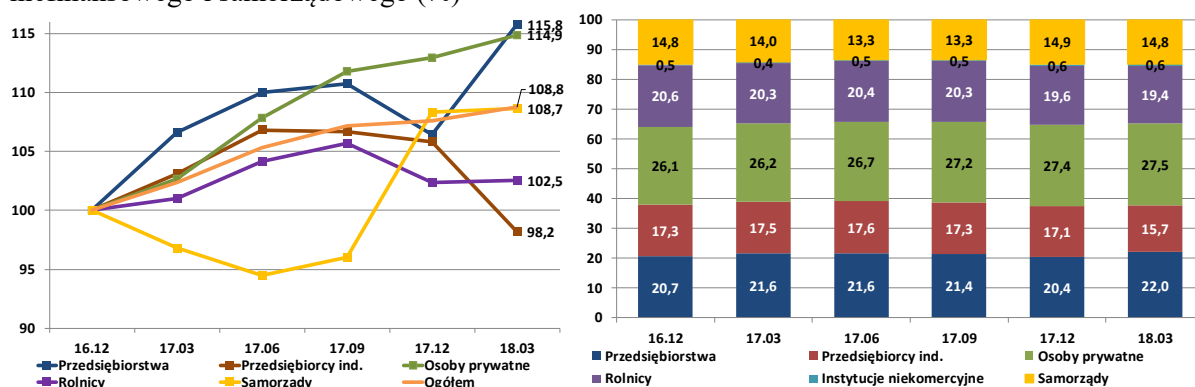
	Kredyty i inne należności (mld zł)		Struktura i dynamika należności brutto (%)			Należności zagrożone brutto (%)				
						udział należności zagrożonych		struktura należności zagrożonych		dynamika 17.12=100
	17.12	18.03	17.12	18.03	dynamika 17.12=100	17.12	18.03	17.12	18.03	
monetarne instytucje fin.	1,5	1,4	25,4	23,8	92,8	0,0	0,0	0,0	0,0	X
pozostałe instytucje fin.	0,0	0,0	0,0	0,0	106,4	0,0	0,0	0,0	0,0	X
sektor niefinansowy	3,7	3,7	63,4	64,9	101,2	6,9	7,6	100,0	99,5	113,0
sektor samorządowy	0,6	0,7	11,1	11,3	100,3	0,0	0,2	0,0	0,5	X
sektor rządowy i FUS	0,0	0,0	0,0	0,0	105,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Razem	5,8	5,8	100,0	100,0	99,0	4,3	5,0	100,0	100,0	113,5

4.5.1.1 Kredyty i inne należności brutto od sektorów niefinansowego i samorządowego

Należności założycieli PBA SA od sektorów niefinansowego i samorządowego wzrosły w I kw. 2018 r. o 1,1%, do 4,4 mld zł.

Podobnie, jak w innych bankach spółdzielczych najszybciej rosną należności od osób prywatnych, z czego 60,1% to kredyty mieszkaniowe (w bankach spółdzielczych ogółem 60,5%).

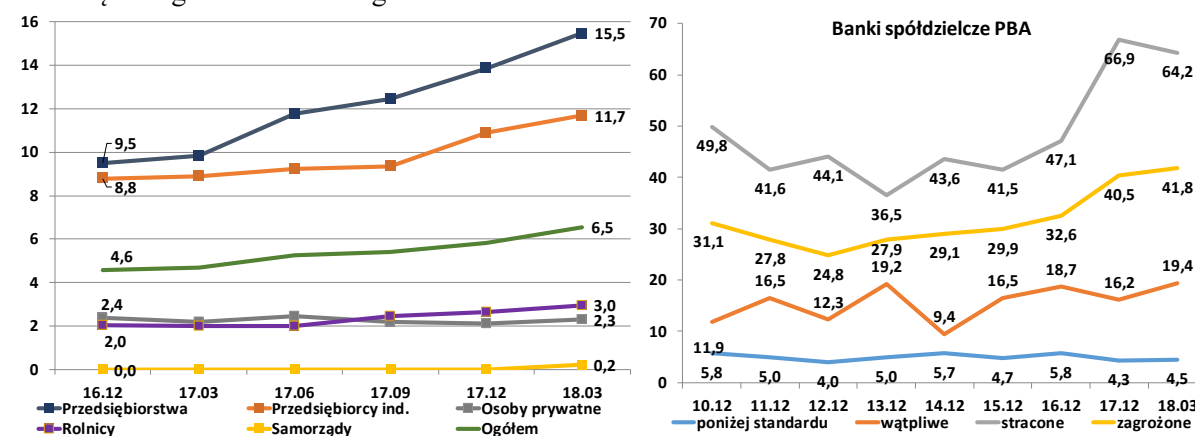
Tabl. 4.3 Banki spółdzielcze nowego zrzeszenia – dynamika i struktura należności od sektora niefinansowego i samorządowego (%)

4.5.1.2 Jakość należności od sektora niefinansowego i poziom rezerw celowych

Przeciętnie, jakość należności banków założycieli PBA SA oraz poziom wyrezerwowania są lepsze niż w bankach spółdzielczych ogółem.

Wykres 4.14 Jakość oraz poziom wyrezerwowania należności od sektorów niefinansowego i samorządowego banków nowego zrzeszenia

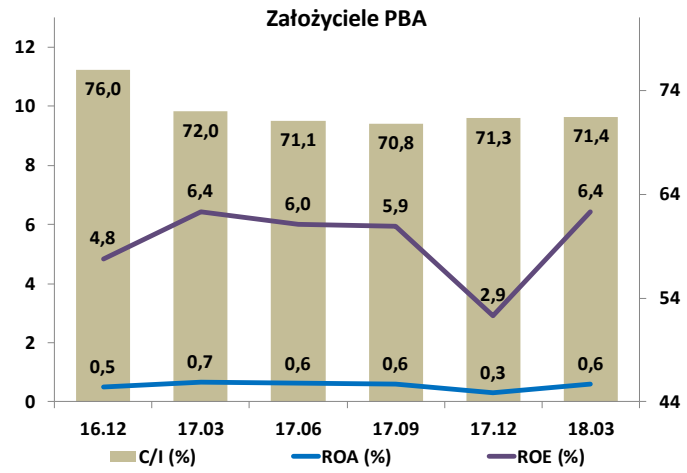

4.5.2 Wyniki finansowe i efektywność

Zarówno dynamika wyniku finansowego netto, jak i podstawowe wskaźniki efektywnościowe są istotnie gorsze (zwłaszcza wskaźnik C/I) od przeciętnych dla wszystkich banków spółdzielczych. Jest to spowodowane przede wszystkim tym, że banki zrzeszone uczestniczące w IPS lokują proporcjonalnie więcej środków – wyżej oprocentowanych niż instrumenty SP i NBP – w bankach zrzeszających niż założyciele PBA.

Wynik finansowy netto banków tworzących nowe zrzeszenie wzrósł w stosunku do marca 2017 r. o 1,1% (do 13,4 mln zł).

Wykres 4.15 ROA, ROE oraz C/I banków spółdzielczych tworzących nowe zrzeszenie

5 Banki zrzeszające

Suma bilansowa banków zrzeszających zmniejszyła się w ciągu I kw. 2018 r. o 2,7% (o 1,2 mld zł, do 42,0 mld zł).

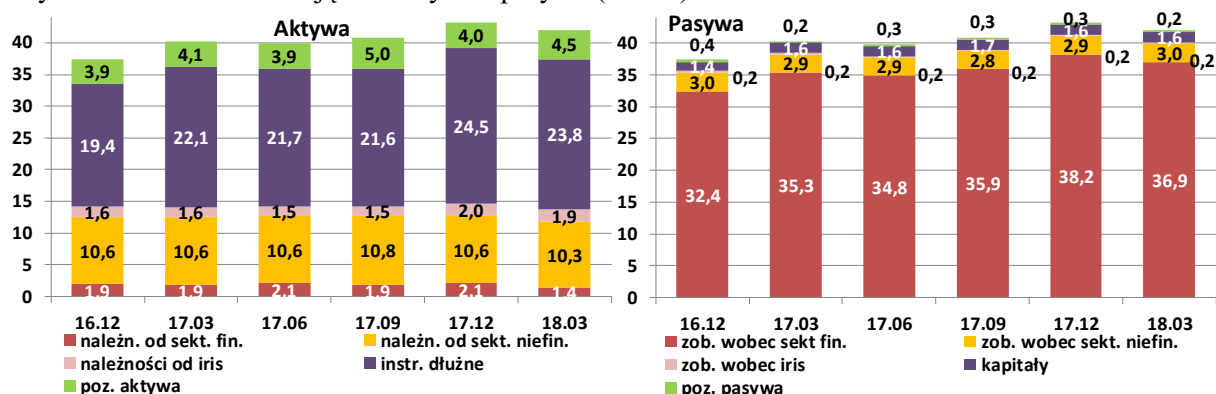
Główne zmiany po stronie pasywów to zmniejszenie zobowiązań wobec sektora niefinansowego o 1,3 mld zł oraz wzrost zobowiązań wobec sektora niefinansowego o 0,1 mld zł.

Podobnie, jak w przypadku banków spółdzielczych zmiany po stronie aktywów spowodowane są, chociaż w mniejszym stopniu, zmianami w nowej sprawozdawczości FINREP. Portfele aktywów finansowych do końca 2017 r. nie obejmowały sald płatnych na żądanie (Inne depozyty płatne na żądanie) sklasyfikowanych jako „Kasa, środki w bankach centralnych i inne depozyty płatne na żądanie”. Zatem należności od banków, głównie zrzeszonych zostały – w marcu 2018 r. – w wyniku tej zmiany pomniejszone o ok. 0,7 mld zł.

Spśród pozostałych zmian w aktywach banków spółdzielczych wskazać należy:

- zmniejszenie instrumentów dłużnych 0,8 mld zł (w tym wzrost instrumentów NBP o 0,2 mld zł, zmniejszenie obligacji SP o 0,1 mld zł oraz zmniejszenie pozostałych instrumentów dłużnych o 0,8 mld zł);
- zmniejszenie należności od sektora niefinansowego o 0,3 mld zł;
- zwiększenie należności od sektora rządowego i samorządowego o 0,3 mld zł;
- zwiększenie pozostałych aktywów o 0,1 mld zł.

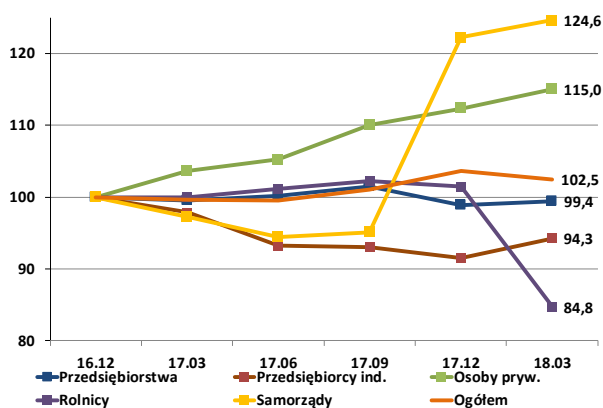
Wykres 5.1 Banki zrzeszające – aktywa i pasywa (mld zł)

5.1 Kredyty i inne należności od sektora niefinansowego i samorządowego

Należności banków zrzeszających od sektora niefinansowego i samorządowego zmniejszyły się w stosunku do grudnia 2017 r. o 1,1%, do 13,5 mld zł, zaś w przypadku samego sektora niefinansowego o 1,7% do 11,2 mld zł.

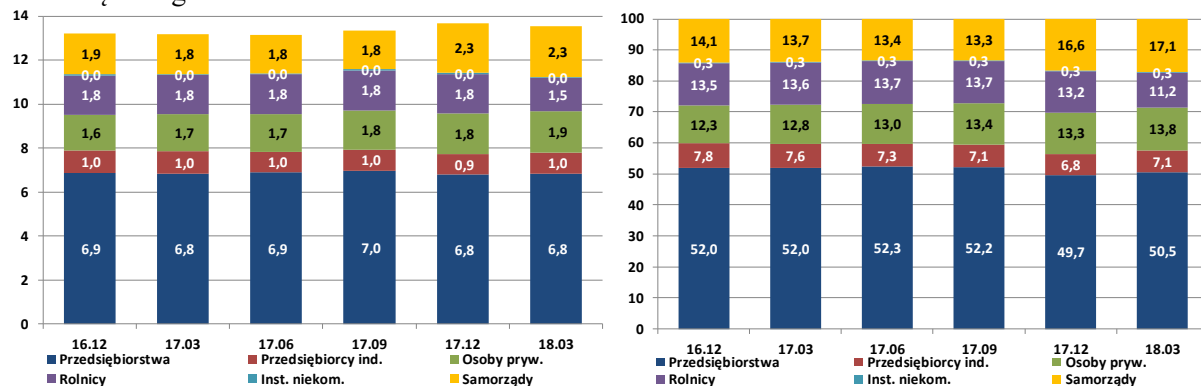
Wykres 5.2 Banki zrzeszające – dynamika należności od sektora niefinansowego i samorządowego wg podmiotów

Zwraca uwagę duży przyrost należności od samorządów.

W przypadku należności od sektora niefinansowego, podobnie jak w bankach spółdzielczych, najszybciej rosną należności od osób prywatnych. Przede wszystkim są to kredyty mieszkaniowe, stanowiące 85,3% kredytów dla tych osób (w tym 0,3% kredytów walutowych, tj. równowartość 5,3 mln zł).

Wykres 5.3 Banki zrzeszające – saldo (mld zł) i struktura (%) kredytów dla sektorów niefinansowego i samorządowego

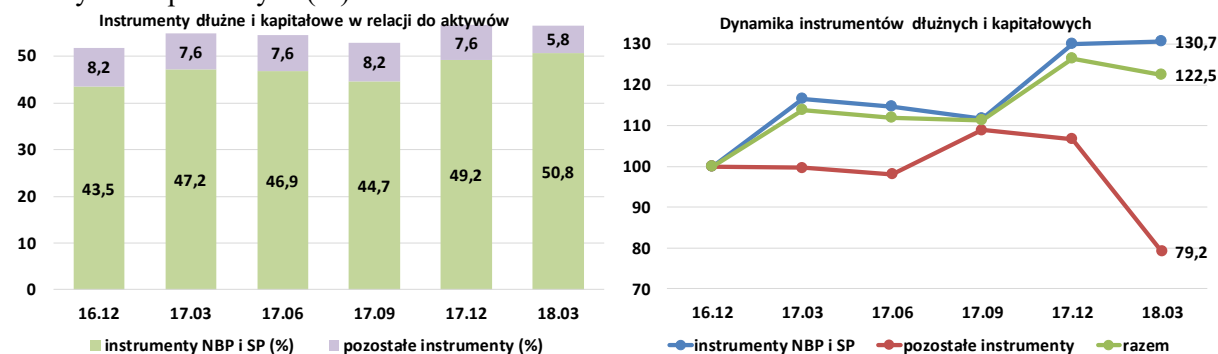
Jeśli chodzi o strukturę podmiotową, banki zrzeszające powielają strukturę banków spółdzielczych, zwłaszcza tych o aktywach większych niż 500 mln zł. Koncepcje dotyczące funkcjonowania zrzeszeń, szczególnie po utworzeniu systemów ochrony, zakładają stopniowe ograniczanie samodzielnej działalności kredytowej banków zrzeszających.

5.2 Instrumenty dłużne

Zmiany dwóch podstawowych składników bilansów banków zrzeszających (tzn. instrumentów dłużnych i kapitałowych oraz zobowiązań wobec sektora finansowego, czyli głównie wobec banków zrzeszonych) są ze sobą ściśle powiązane.

Instrumenty dłużne w bankach zrzeszających – zwłaszcza bony NBP i obligacje SP – pełnią głównie rolę zabezpieczenia płynności dla banków spółdzielczych zrzeszonych.

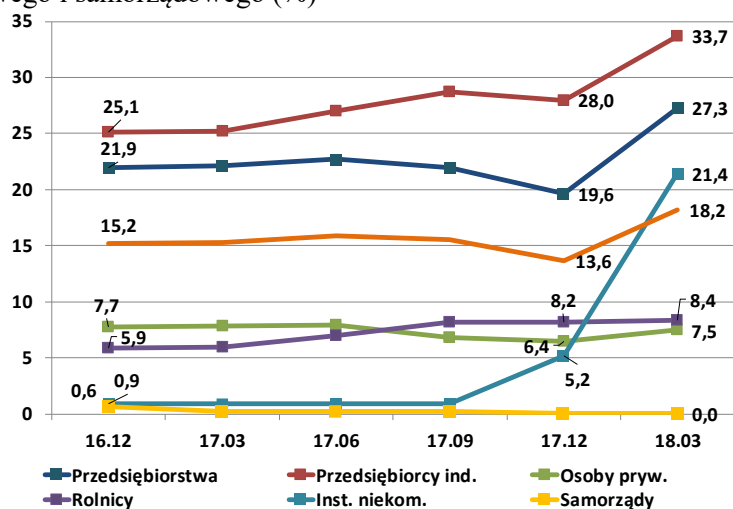
Wykres 5.4 Banki zrzeszające – dynamika (2015.12 = 100) oraz udział w aktywach instrumentów dłużnych i kapitałowych (%)

5.3 Jakość należności banków zrzeszających od sektora niefinansowego

Należności banków zrzeszających od sektora niefinansowego odznaczają się dużo gorszą jakością niż banków spółdzielczych.

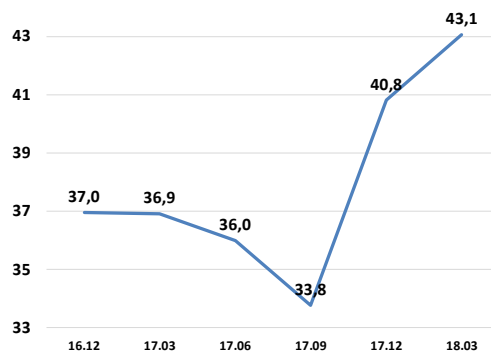
Wykres 5.5 Banki zrzeszające – udział należności ze stwierdzoną utratą wartości w należnościach od sektora niefinansowego i samorządowego (%)

W ciągu I kw. 2018 r. nastąpiło pogorszenie jakości należności banków zrzeszających zwłaszcza w grupach przedsiębiorców oraz instytucji niekomercyjnych.

Wyrezerwowanie należności ze stwierdzoną utratą wartości od sektora niefinansowego w bankach zrzeszających wzrosło z 40,8% w grudniu 2017 r. do 43,1%.

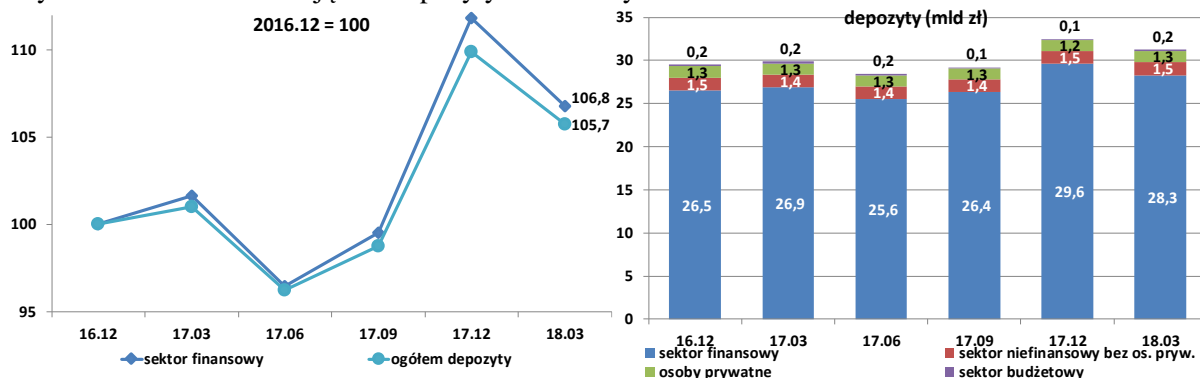
Wykres 5.6 Poziom wyrezerwowania należności od sektora niefinansowego ze stwierdzoną utratą wartości w bankach zrzeszających

5.4 Źródła finansowania działalności – depozyty banków zrzeszających

Depozyty w bankach zrzeszających zmniejszyły się w ciągu I kw. 2018 r. o 3,8% (tj. o 1,3 mld zł, do 31,3 mld zł). Był to przede wszystkim skutek spadku depozytów sektora niefinansowego w bankach zrzeszonych.

Wykres 5.7 Banki zrzeszające – depozyty oraz ich dynamika

5.5 Wyniki finansowe i efektywność banków zrzeszających

Banki zrzeszające osiągnęły w I kw. 2018 r. zysk netto w kwocie 12,3 mln zł, tj. o 10,9% mniej niż w I kw. 2017 r.

Wykres 5.8 Banki zrzeszające – rozliczenie zmian głównych składników rachunku wyników

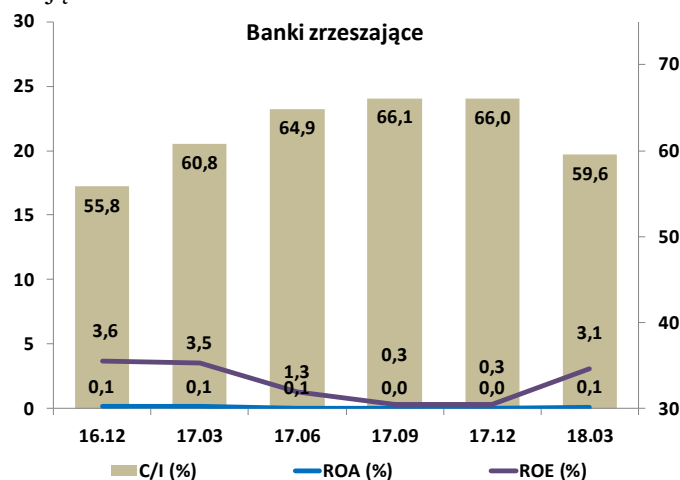
Stosunkowo niski wynik odsetkowy banków zrzeszających wynika przede wszystkim z faktu, że wynik odsetkowy od operacji z bankami zrzeszonymi jest ujemny, zaś w bankach spółdzielczych analogiczny wynik od operacji z bankami zrzeszonymi jest dodatni i porównywalny co do wartości bezwzględnej (por. załącznik nr 3).

Podobnie, jak w przypadku banków spółdzielczych wzrost salda rezerw celowych i kosztów operacyjnych były czynnikami istotnie wpływającymi na pogorszenie wyników.

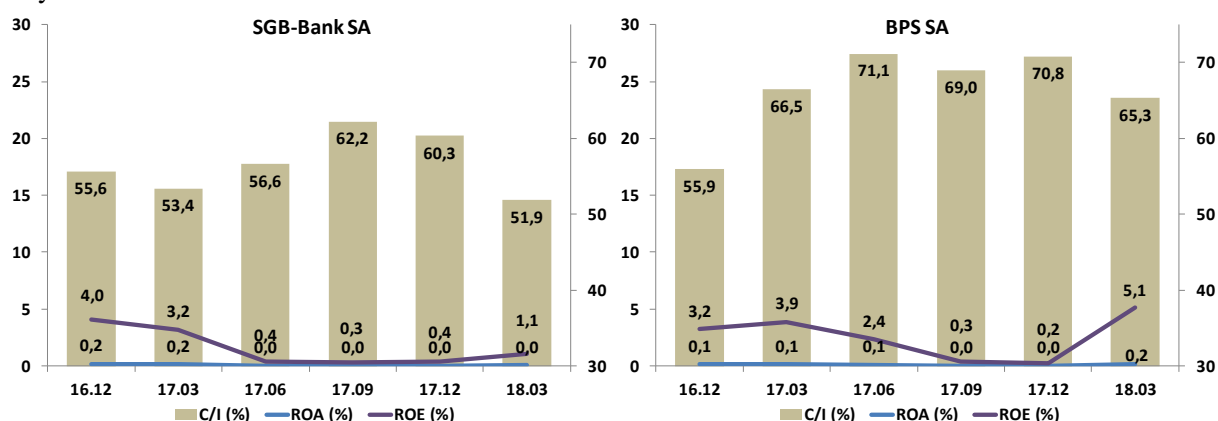
5.5.1 Efektywność

Wskaźniki efektywnościowe, pomimo zmniejszenia kosztów operacyjnych, wskazują na pogarszanie się sytuacji banków zrzeszających.

Wykres 5.9 Banki zrzeszające – ROA i ROE netto oraz C/I

Wykres 5.10 SGB-Bank SA oraz BPS SA – ROA i ROE netto oraz C/I

6 Sytuacja płynnościowa – normy LCR

Od 1 października 2015 r. obowiązuje Rozporządzenie Delegowane Komisji (UE) 2015/61 z dnia 10 października 2014 r. uzupełniające rozporządzenie CRR w odniesieniu do wymogu pokrycia wpływów netto dla instytucji kredytowych. Rozporządzenie delegowane wskazuje, że instytucje kredytowe zobowiązane są do utrzymywania wskaźnika pokrycia wpływów netto (wskaźnika LCR) na poziomie 100% od dnia 01.01.2018 r.

Bank, który nie spełnia wymogów w zakresie LCR, zobowiązany jest powiadomić o tym właściwe organy i przedstawić tym organom plan szybkiego przywrócenia zgodności z normą, a także codziennie – na koniec każdego dnia roboczego – przekazywać informacje na temat poziomu wskaźnika i jego składowych.

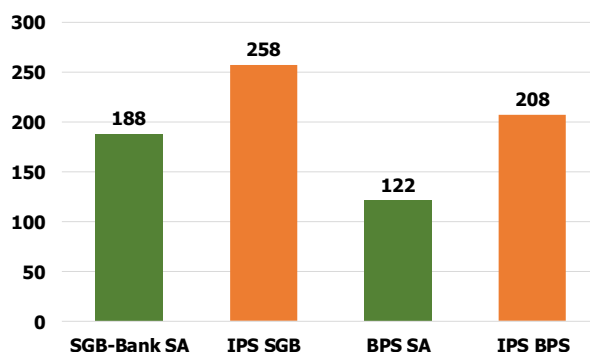
Norma LCR została określona w rozporządzeniu CRR i wprowadzona do polskiego prawa art. 94 ustawy o nadzorze makroostrożnościowym nad systemem finansowym i zarządzaniu kryzysowym w systemie finansowym.

Banki uczestniczące w IPS mogą – na podstawie art. 8 CRR oraz po uzyskaniu indywidualnych zgód KNF – stosować wskaźnik skonsolidowany dla całej grupy.

Wszystkie banki spółdzielcze uczestniczące w IPS spełniały na koniec marca 2018 r. indywidualną lub grupową normę LCR na poziomie 100%.

W przypadku banków – uczestników IPS, tzn. banków zrzeszających i banków spółdzielczych łącznie (wskaźnik skonsolidowany) sytuację obrazuje wykres 6.1.

Wykres 6.1 Wskaźniki LCR systemów ochrony instytucjonalnej oraz banków zrzeszających (%) – 2018.03.31

Wszystkie banki spółdzielcze pozostające poza systemami ochrony lub nie posiadające zgody na stosowanie normy grupowej spełniały indywidualne normy LCR.

7 Fundusze własne

Fundusze własne banków spółdzielczych w I kw. 2018 r. wzrosły o 0,1% do 11,5 mld zł (w całym sektorze bankowym fundusze własne wzrosły o 6,1%).

Łączny współczynnik kapitałowy banków spółdzielczych wyniósł 17,1% (wobec 17,2% w grudniu 2017 r.), zaś współczynnik Tier1 wyniósł 16,1% wobec 16,3% w grudniu 2017 r.

Niewielki wpływ na wzrost współczynnika wypłacalności miało zaliczenie przez banki, które dokonały zmian w statutach zgodnych z art. 10c uof do funduszy CET1 całego funduszu udziałowego wniesionego do 28 czerwca 2013 r. włącznie³. W I kw. 2018 liczba tych banków zwiększyła się o 30, do 230.

Natomiast pozostałe banki musiały – zgodnie z CRR – pomniejszyć fundusz udziałowy podlegający zasadzie praw nabytych o kolejne 10%.

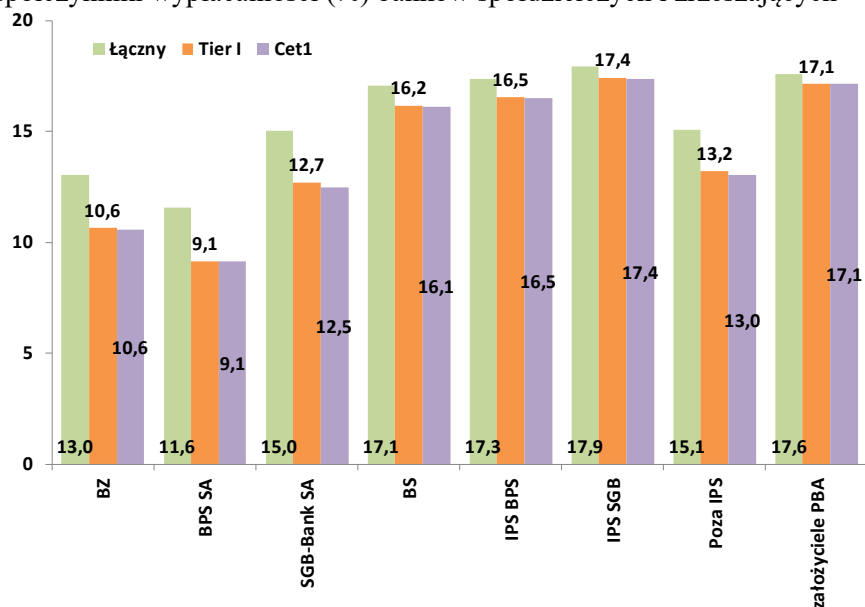
Fundusze własne wyższe niż równowartość 5 mln euro posiadało na koniec marca 2018 r. 168 banków wobec 172 w grudniu 2016 r.

Tabl. 7.1 Rozkład liczby banków spółdzielczych według przedziałów łącznego współczynnika kapitałowego

	Łączny współczynnik kapitałowy - 2017.12	Łączny współczynnik kapitałowy - 2018.03
- 8% TCR wg CRR		
- 12,875% TCR ze wszystkimi buforami obowiązujący w 2018 r.		
- 13,5% % TCR ze wszystkimi buforami obowiązujący w 2019 r.		
TCR < 8%	1	1
8% ≤ TCR < 12,875%	17	19
12,875% ≤ TCR < 13,5%	22	25
TCR ≥ 13,5%	513	507
Razem	553	552

³ Każda zmiana funduszy własnych wynikająca z tytułu zaliczenia funduszu udziałowego wniesionego po 28 czerwca 2013 r. wymaga zgody KNF.

Wykres 7.1 Współczynniki wypłacalności (%) banków spółdzielczych i zrzeszających – 31.03.2018.

Fundusze własne banków zrzeszających na koniec marca 2018 r. były wyższe o 2,8% niż w grudniu 2017 r. i wyniosły 1,9 mld zł. Kapitał Tier I stanowił 81,6% funduszy własnych (80,4% w grudniu 2017 r.).

8 Spis wykresów

Wykres 2.1 Zmiany podstawowych wielkości charakteryzujących banki spółdzielcze	5
Wykres 2.2 Udziały sektora spółdzielczego (banki spółdzielcze i zrzeszające) w podstawowych wielkościach sektora bankowego (%).....	6
Wykres 2.3 Dynamika liczby udziałowców – osób fizycznych – banków spółdzielczych oraz funduszu udziałowego bilansowego i zaliczonego do FW (%)	6
Wykres 2.4 Zatrudnienie w bankach spółdzielczych i zrzeszających w okresie od 2010 r.....	7
Wykres 3.1 Aktywa i pasywa banków spółdzielczych (mld zł).....	8
Wykres 3.2 Banki spółdzielcze – dynamika należności od podmiotów sektora niefinansowego i samorządowego, 2016.12 = 100	9
Wykres 3.3 Banki spółdzielcze – saldo (mld zł) i struktura należności od sektora niefinansowego i samorządowego (%).....	9
Wykres 3.4 Banki spółdzielcze – dynamika (2016.12 = 100) oraz udział w aktywach instrumentów dłużnych i kapitałowych (%)	10
Wykres 3.5 Banki spółdzielcze – instrumenty dłużne i kapitałowe w relacji do aktywów (%).....	10
Wykres 3.6 Banki spółdzielcze – udział należności zagrożonych w należnościach od sektora niefinansowego i samorządowego (%).....	11
Wykres 3.7 Banki spółdzielcze – aktywa \geq 500 mln zł – udział należności zagrożonych w należnościach od sektora niefinansowego i samorządowego oraz struktura należności wg podmiotów (%).	11
Wykres 3.8 Banki spółdzielcze – relacja rezerw celowych oraz odpisów aktualizujących do należności od sektora niefinansowego wg kategorii ryzyka (%)	12
Wykres 3.9 Banki spółdzielcze – dynamika depozytów	12
Wykres 3.10 Banki spółdzielcze – wartość depozytów	13
Wykres 3.11 Relacja kredytów sektora niefinansowego do depozytów tego sektora (%)	13
Wykres 3.12 Stopy procentowe NBP.....	13
Wykres 3.13 Banki spółdzielcze – rozliczenie zmian głównych składników rachunku wyników.....	14
Wykres 3.14 ROA, ROE oraz C/I krajowych banków komercyjnych i banków spółdzielczych.....	14
Wykres 3.15 ROA, ROE oraz C/I banków spółdzielczych wg grup aktywów	15
Wykres 4.1 Rozwój systemu IPS począwszy od końca 2015 r.	16
Wykres 4.2 Liczba banków wg przynależności do IPS na koniec 2015 r. oraz na koniec marca 2018r.....	17
Wykres 4.3 Podział aktywów ogółem pomiędzy grupy banków spółdzielczych.....	18
Wykres 4.4 Struktura aktywów według przynależności do IPS (%).....	18
Wykres 4.5 Struktura pasywów według przynależności do IPS (%)	19
Wykres 4.6 Podział należności od sektora niefinansowego i samorządowego pomiędzy grupy banków spółdzielczych, 2018.03.31	19
Wykres 4.7 Banki spółdzielcze IPS i poza IPS – dynamika należności od podmiotów sektora niefinansowego i samorządowego, 2016.12.31 = 100.....	19
Wykres 4.8 Banki spółdzielcze IPS i poza IPS - struktura należności od sektora niefinansowego i samorządowego.....	20
Wykres 4.9 Banki spółdzielcze IPS i poza IPS – jakość należności (%)	20
Wykres 4.10 Banki spółdzielcze IPS i poza IPS – poziom wyrezerwowania należności zagrożonych od sektora niefinansowego wg zasad PSR (%).....	20
Wykres 4.11 Wynik finansowy netto według uczestnictwa w IPS, 2018.03.31	21
Wykres 4.12 Banki spółdzielcze IPS i poza IPS – wskaźniki efektywności.....	21
Wykres 4.13 Struktura aktywów i pasywów banków tworzących nowe zrzeszenie (%).....	22
Wykres 4.14 Jakość oraz poziom wyrezerwowania należności od sektorów niefinansowego i samorządowego banków nowego zrzeszenia.....	23
Wykres 4.15 ROA, ROE oraz C/I banków spółdzielczych tworzących nowe zrzeszenie	24
Wykres 5.1 Banki zrzeszające – aktywa i pasywa (mld zł)	25
Wykres 5.2 Banki zrzeszające – dynamika należności od sektora niefinansowego i samorządowego wg podmiotów	25

Wykres 5.3 Banki zrzeszające – saldo (mld zł) i struktura (%) kredytów dla sektorów niefinansowego i samorządowego.....	26
Wykres 5.4 Banki zrzeszające – dynamika (2015.12 = 100) oraz udział w aktywach instrumentów dłużnych i kapitałowych (%).....	26
Wykres 5.5 Banki zrzeszające – udział należności ze stwierdzoną utratą wartości w należnościach od sektora niefinansowego i samorządowego (%).....	27
Wykres 5.6 Poziom wyzerowania należności od sektora niefinansowego ze stwierdzoną utratą wartości w bankach zrzeszających.....	27
Wykres 5.7 Banki zrzeszające – depozyty oraz ich dynamika.....	28
Wykres 5.8 Banki zrzeszające – rozliczenie zmian głównych składników rachunku wyników.....	28
Wykres 5.9 Banki zrzeszające – ROA i ROE netto oraz C/I.....	29
Wykres 5.10 SGB-Bank SA oraz BPS SA – ROA i ROE netto oraz C/I.....	29
Wykres 6.1 Wskaźniki LCR systemów ochrony instytucjonalnej oraz banków zrzeszających (%) – 2018.03.31	30
Wykres 7.2 Współczynniki wypłacalności (%) banków spółdzielczych i zrzeszających – 31.03.2018.	31

9 Spis tablic

Tabl. 2.1 Wybrane wskaźniki banków spółdzielczych.....	5
Tabl. 3.1 Banki spółdzielcze – struktura i dynamika kredytów i innych należności brutto ogółem oraz udział należności zagrożonych brutto.....	8
Tabl. 4.1 Udział banków nowego zrzeszenia w sektorze banków spółdzielczych – 2018.03.31.....	21
Tabl. 4.2 Banki spółdzielcze nowego zrzeszenia – struktura i dynamika kredytów i innych należności brutto ogółem oraz udział należności zagrożonych brutto.....	22
Tabl. 4.3 Banki spółdzielcze nowego zrzeszenia – dynamika i struktura należności od sektora niefinansowego i samorządowego (%).....	23
Tabl. 7.1 Rozkład liczby banków spółdzielczych według przedziałów łącznego współczynnika kapitałowego..	30

10 Spis załączników

Załącznik nr 1. Udziałowcy

Załącznik nr 2. Bilans

Załącznik nr 3. Rachunek wyników

Załącznik nr 4. Należności sektorów niefinansowego i samorządowego w układzie podmiotowym

Załącznik nr 5. Depozyty

Opracowano w Wydziale Analiz i Metodyk

Departamentu Bankowości Spółdzielczej i Spółdzielczych Kas Oszczędnościowo-Kredytowych

ZAŁĄCZNIKI

Wyszczególnienie ¹⁾	Liczba udziałowców			Fundusz udziałowy opłacony (tys. zł)			Fundusz udziałowy opłacony przypadający na 1 udziałowca (tys. zł)		
	ogółem	osoby fizyczne	osoby prawne	ogółem	osoby fizyczne	osoby prawne	ogółem	osoby fizyczne	osoby prawne
marzec 2012									
razem	1 068 202	1 064 172	4 030	710 396	637 561	72 835	0,67	0,60	18,07
w tym członkowie posiadający 5% lub więcej funduszu udziałowego opłaconego	549	378	171	112 840	67 050	45 790	205,54	177,38	267,78
udział członków posiadających 5% lub więcej funduszu udziałowego opłaconego (%)	0,05	0,04	4,24	15,88	10,52	62,87	x	x	x
grudzień 2012									
razem	1 051 897	1 048 261	3 636	730 718	646 670	84 048	0,69	0,62	23,12
w tym członkowie posiadający 5% lub więcej funduszu udziałowego opłaconego	526	367	159	115 077	65 146	49 931	218,78	177,51	314,03
udział członków posiadających 5% lub więcej funduszu udziałowego opłaconego (%)	0,05	0,04	4,37	15,75	10,07	59,41	x	x	x
grudzień 2013									
razem	1 034 448	1 030 891	3 557	736 632	640 870	95 761	0,71	0,62	26,92
w tym członkowie posiadający 5% lub więcej funduszu udziałowego opłaconego	503	342	161	104 102	56 432	47 670	206,96	165,01	296,09
udział członków posiadających 5% lub więcej funduszu udziałowego opłaconego (%)	0,05	0,03	4,53	14,13	8,81	49,78	x	x	x
grudzień 2014									
razem	1 012 568	1 008 993	3 575	692 492,6	611 837,3	80 655,3	0,68	0,61	22,56
w tym członkowie posiadający 5% lub więcej funduszu udziałowego opłaconego	485	347	138	94 132,0	57 329,2	36 802,8	194,09	165,21	266,69
udział członków posiadających 5% lub więcej funduszu udziałowego opłaconego (%)	0,05	0,03	3,86	13,59	9,37	45,63	x	x	x
grudzień 2015									
razem	994 263	990 933	3 330	595 970,9	547 209,0	48 761,9	0,60	0,55	14,64
w tym członkowie posiadający 5% lub więcej funduszu udziałowego opłaconego	458	329	129	69 996,1	48 789,0	21 207,2	152,83	148,29	164,40
udział członków posiadających 5% lub więcej funduszu udziałowego opłaconego (%)	0,05	0,03	3,87	11,74	8,92	43,49	x	x	x
grudzień 2016									
razem	979 842	976 638	3 204	552 675,7	509 995,1	42 680,7	0,56	0,52	13,32
w tym członkowie posiadający 5% lub więcej funduszu udziałowego opłaconego	403	314	89	61 454,6	44 943,9	16 510,7	152,49	143,13	185,51
udział członków posiadających 5% lub więcej funduszu udziałowego opłaconego (%)	0,04	0,03	2,78	11,12	8,81	38,68	x	x	x
grudzień 2017									
razem	969 171	966 020	3 151	503 218,4	462 901,3	40 317,1	0,52	0,48	12,80
w tym członkowie posiadający 5% lub więcej funduszu udziałowego opłaconego	370	286	84	51 730,7	35 622,4	16 108,4	139,81	124,55	191,77
udział członków posiadających 5% lub więcej funduszu udziałowego opłaconego (%)	0,04	0,03	2,67	10,28	7,70	39,95	x	x	x
marzec 2018									
razem	962 893	959 799	3 094	496 143,1	456 585,2	39 557,9	0,52	0,48	12,79
w tym członkowie posiadający 5% lub więcej funduszu udziałowego opłaconego	352	271	81	55 700,6	39 645,0	16 055,5	158,24	146,29	198,22
udział członków posiadających 5% lub więcej funduszu udziałowego opłaconego (%)	0,04	0,03	2,62	11,23	8,68	40,59	x	x	x

¹⁾dane z ankiet

Banki zrzeszające						
	mln zł					
	2016.12	2017.03	2017.06	2017.09	2017.12	2018.03
Aktywa						
Kasa i operacje z NBP	2 757,7	2 932,1	2 786,6	3 909,1	2 827,5	3 402,5
Należności od sektora finansowego	1 914,8	1 886,6	2 077,9	1 885,3	2 115,3	1 421,9
Należności od sektora niefinansowego	10 610,5	10 615,6	10 646,0	10 832,0	10 595,5	10 333,7
Należności od instytucji rządowych i samorządowych	1 636,5	1 584,7	1 531,2	1 532,2	1 976,7	1 923,4
Instrumenty dłużne i kapitałowe	19 397,4	22 086,3	21 713,9	21 593,0	24 515,4	23 757,7
w tym:	3 083,7	3 074,6	3 026,1	3 360,1	3 292,3	2 443,5
Skarbu Państwa	12 339,3	15 035,0	15 558,1	15 621,6	15 490,7	15 380,7
NBP	3 974,4	3 976,7	3 129,7	2 611,3	5 732,3	5 933,6
Rzeczowe aktywa trwałe	179,1	168,3	163,1	158,4	162,3	159,0
Wartości niematerialne i prawne	84,3	79,8	76,1	73,6	82,1	76,2
Inne	880,9	916,5	869,3	841,7	885,1	899,8
Razem	37 461,1	40 269,8	39 864,0	40 825,3	43 159,8	41 974,2
Pasywa						
Operacje z bankiem centralnym	0,0	0,5	0,1	0,1	0,1	0,1
Zobowiązania wobec sektora finansowego	32 397,8	35 308,1	34 842,3	35 883,4	38 223,7	36 936,3
Zobowiązania wobec sektora niefinansowego	3 029,3	2 901,5	2 892,8	2 841,4	2 869,4	2 971,9
Zobowiązania wobec sektora instytucji rządowych i samorz.	232,9	205,9	197,7	151,3	169,4	217,8
Kapitały	1 388,5	1 621,2	1 634,8	1 688,6	1 609,5	1 599,4
w tym						
kapitał akcyjny / udziałowy	647,6	682,9	682,9	721,1	734,4	735,3
wynik roku bieżącego	50,9	13,8	10,3	4,1	4,8	12,3
Inne pasywa	412,4	232,5	296,3	260,4	287,7	248,9
Razem	37 461,1	40 269,8	39 864,0	40 825,3	43 159,8	41 974,2

Banki spółdzielcze						
	mln zł					
	2016.12	2017.03	2017.06	2017.09	2017.12	2018.03
Aktywa						
Kasa i operacje z NBP	2 261,7	2 285,1	2 316,5	2 323,3	2 386,1	8 431,3
Należności od sektora finansowego	32 013,7	34 530,0	33 230,0	34 011,2	37 213,0	30 476,6
Należności od sektora niefinansowego	60 044,1	60 736,8	61 863,0	62 696,4	61 550,8	62 264,5
Należności od instytucji rządowych i samorządowych	6 328,3	6 156,4	6 097,7	6 164,1	7 210,0	7 075,4
Instrumenty dłużne i kapitałowe	16 634,6	15 511,5	16 219,6	16 244,4	18 231,6	19 107,4
w tym:	2 927,0	2 889,6	3 154,7	3 271,2	3 439,6	2 547,8
Skarbu Państwa	4 033,4	4 260,2	4 375,5	4 381,7	4 448,4	4 455,9
NBP	9 674,2	8 361,8	8 689,4	8 591,5	10 343,6	12 103,7
Rzeczowe aktywa trwałe	2 369,0	2 368,2	2 361,2	2 341,1	2 358,7	2 307,1
Wartości niematerialne i prawne	38,4	37,3	36,1	35,2	38,4	38,5
Inne	1 012,1	1 126,4	1 212,8	1 188,2	1 213,0	1 301,6
Razem	120 701,8	122 751,8	123 336,8	125 004,1	130 201,7	131 002,5
Pasywa						
Operacje z bankiem centralnym	0,1	0,3	0,1	0,0	0,0	1,2
Zobowiązania wobec sektora finansowego	1 512,9	1 413,9	1 382,3	1 273,4	1 223,2	1 119,5
Zobowiązania wobec sektora niefinansowego	97 127,3	97 573,1	98 114,2	99 314,1	105 780,8	105 811,3
Zobowiązania wobec sektora instytucji rządowych i samorz.	9 017,9	10 321,9	10 204,7	10 563,7	9 760,6	10 586,0
Kapitały	11 110,7	11 954,7	12 130,9	12 297,1	11 749,9	11 980,1
w tym						
kapitał akcyjny / udziałowy	556,3	551,7	517,2	514,6	505,7	511,8
wynik roku bieżącego	580,4	237,1	441,6	619,6	629,2	203,0
Inne pasywa	1 932,9	1 487,8	1 504,6	1 555,8	1 687,1	1 505,6
Razem	120 701,8	122 751,8	123 336,8	125 004,1	130 201,7	131 002,5

	Banki zrzeszające						Banki spółdzielcze					
	mln zł											
	16.12	17.03	17.06	17.09	17.12	18.03	16.12	17.03	17.06	17.09	17.12	18.03
Przychody odsetkowe	867,1	247,6	485,6	740,6	1 037,8	273,3	4 270,3	1 100,7	2 232,2	3 378,6	4 613,8	1 153,6
Koszty odsetkowe	465,6	136,0	275,0	415,6	563,1	143,9	1 014,4	253,8	507,8	762,4	1 025,6	252,9
Wynik odsetkowy	401,4	111,6	210,6	325,1	474,8	129,4	3 255,8	846,9	1 724,5	2 616,2	3 588,1	900,7
w tym:												
od banków	-337,6	-103,9	-211,3	-319,7	-434,5	-115,4	422,8	128,1	259,8	393,1	531,8	127,4
od osób prywatnych	38,4	10,8	21,5	33,0	48,2	12,8	110,2	32,0	73,4	122,6	176,2	46,7
Wynik pozaodsetkowy	303,1	34,0	71,8	104,9	170,9	38,8	1 112,1	263,7	535,7	809,1	1 089,6	266,2
wynik z prowizji	100,0	23,3	47,4	70,6	95,9	24,7	1 026,0	256,4	514,1	772,7	1 035,1	253,1
pozostały wynik pozaodsetkowy	203,1	10,6	24,5	34,3	75,0	14,1	86,1	7,3	21,6	36,4	54,5	13,0
Wynik działalności bankowej	704,5	145,5	282,4	430,0	645,7	168,2	4 367,9	1 110,6	2 260,2	3 425,3	4 677,7	1 166,9
Pozostałe przychody i koszty	20,4	7,6	10,3	15,4	9,6	1,0	131,9	20,9	62,2	94,7	156,3	33,4
Koszty operacyjne	404,6	93,1	189,9	294,5	432,8	100,8	3 154,5	742,0	1 533,4	2 313,4	3 191,0	781,1
w tym: koszty pracy	143,4	36,2	72,2	107,2	147,0	40,0	1 993,9	487,4	1 000,8	1 512,5	2 062,4	507,7
Rezerwy	228,9	45,4	88,1	141,9	198,3	52,0	545,8	89,9	219,2	391,0	759,3	147,0
w tym: rezerwy celowe	211,6	45,6	74,9	117,3	196,0	52,5	459,1	66,5	176,0	326,4	678,0	126,9
Wynik finansowy brutto	78,4	14,7	14,7	9,1	24,2	19,8	798,2	299,2	568,9	814,7	882,6	271,9
Podatek dochodowy	27,5	0,9	4,4	5,0	19,3	7,4	217,8	62,1	127,4	195,1	253,4	69,0
Wynik finansowy netto	50,9	13,8	10,3	4,1	4,8	12,3	580,4	237,1	441,6	619,6	629,2	202,8

Załącznik nr 4. Należności od sektora niefinansowego w układzie podmiotowym

Data	Ogółem	Sektor niefinansowy	Duże przedsiębiorstwa	MSP	Przedsiębiorcy indywidualni	Osoby prywatne	Rolnicy indywidualni	Instytucje niekomercyjne	Samorządy
Banki zrzeszające									
mln zł									
2016.12	13 208,3	11 348,1	605,3	6 268,6	1 023,8	1 624,0	1 784,2	42,1	1 860,3
2017.03	13 164,6	11 355,6	621,9	6 222,1	1 002,1	1 683,1	1 784,0	42,5	1 809,0
2017.06	13 153,6	11 395,6	621,0	6 262,7	954,6	1 709,7	1 804,6	43,1	1 758,0
2017.09	13 352,2	11 582,8	646,1	6 327,2	952,9	1 787,5	1 825,1	44,1	1 769,3
2017.12	13 684,7	11 410,7	598,3	6 197,2	937,2	1 824,3	1 810,6	43,0	2 274,0
2018.03	13 538,6	11 220,0	524,4	6 307,9	965,1	1 868,2	1 512,5	41,9	2 318,6
struktura podmiotowa (%)									
2016.12	100,0	85,9	4,6	47,5	7,8	12,3	13,5	0,3	14,1
2017.03	100,0	86,3	4,7	47,3	7,6	12,8	13,6	0,3	13,7
2017.06	100,0	86,6	4,7	47,6	7,3	13,0	13,7	0,3	13,4
2017.09	100,0	86,7	4,8	47,4	7,1	13,4	13,7	0,3	13,3
2017.12	100,0	83,4	4,4	45,3	6,8	13,3	13,2	0,3	16,6
2018.03	100,0	82,9	3,9	46,6	7,1	13,8	11,2	0,3	17,1
udział należności zagrożonych (%)									
2016.12	15,2	17,6	8,8	23,2	25,1	7,7	5,9	0,9	0,6
2017.03	15,3	17,7	8,7	23,5	25,2	7,8	6,0	0,9	0,2
2017.06	15,9	18,3	9,0	24,1	27,0	8,0	7,0	0,9	0,2
2017.09	15,6	17,9	8,7	23,3	28,7	6,8	8,2	0,9	0,2
2017.12	13,6	16,3	6,7	20,9	28,0	6,4	8,2	5,2	0,0
2018.03	18,2	22,0	6,5	29,0	33,7	7,5	8,4	21,4	0,0

Załącznik nr 4. Należności od sektora niefinansowego w układzie podmiotowym

Data	Ogółem	Sektor niefinansowy	Duże przedsiębiorstwa	MSP	Przedsiębiorcy indywidualni	Osoby prywatne	Rolnicy indywidualni	Instytucje niekomercyjne	Samorządy
Banki spółdzielcze									
mln zł									
2016.12	67 869,0	61 555,0	386,9	18 515,5	9 680,1	15 051,0	17 341,0	580,5	6 314,0
2017.03	68 436,6	62 296,1	377,3	18 606,2	9 880,6	15 381,3	17 477,0	573,7	6 140,5
2017.06	69 502,2	63 422,6	379,9	18 646,7	9 972,6	16 028,0	17 817,1	578,3	6 079,6
2017.09	70 501,4	64 353,9	411,4	18 749,2	10 015,1	16 535,0	18 037,0	606,2	6 147,4
2017.12	71 129,9	63 935,1	406,9	18 603,2	9 863,0	16 720,4	17 721,3	620,3	7 194,7
2018.03	72 070,8	64 777,2	538,2	19 218,2	9 590,4	16 966,7	17 859,2	604,5	7 293,6
struktura podmiotowa (%)									
2016.12	100,0	90,7	0,6	27,3	14,3	22,2	25,6	0,9	9,3
2017.03	100,0	91,0	0,6	27,2	14,4	22,5	25,5	0,8	9,0
2017.06	100,0	91,3	0,5	26,8	14,3	23,1	25,6	0,8	8,7
2017.09	100,0	91,3	0,6	26,6	14,2	23,5	25,6	0,9	8,7
2017.12	100,0	89,9	0,6	26,2	13,9	23,5	24,9	0,9	10,1
2018.03	100,0	89,9	0,7	26,7	13,3	23,5	24,8	0,8	10,1
udział należności zagrożonych (%)									
2016.12	7,1	7,8	6,9	15,1	10,7	3,7	2,1	2,4	0,1
2017.03	7,2	7,9	7,1	15,4	10,5	3,6	2,3	2,5	0,1
2017.06	7,1	7,8	7,1	15,6	10,2	3,5	2,3	2,4	0,1
2017.09	7,3	8,0	6,4	16,1	10,6	3,4	2,5	2,5	0,1
2017.12	7,5	8,3	7,4	16,9	11,0	3,4	2,8	1,5	0,0
2018.03	7,8	8,6	7,8	17,3	11,5	3,4	3,0	1,9	0,0

Banki zrzeszające						
	mln zł					
	2016.12	2017.03	2017.06	2017.09	2017.12	2018.03
Ogółem	29 563,5	29 865,8	28 446,2	29 190,5	32 486,6	31 255,0
depozyty bieżące	7 168,2	6 159,4	6 251,8	6 381,5	6 349,1	6 646,6
depozyty terminowe	22 395,3	23 706,4	22 194,4	22 809,0	26 137,5	24 608,4
Sektor finansowy	26 496,6	26 929,2	25 562,2	26 366,2	29 633,8	28 298,7
depozyty bieżące	5 115,5	4 101,7	4 151,8	4 298,1	4 266,5	4 507,4
depozyty terminowe	21 381,0	22 827,5	21 410,5	22 068,2	25 367,3	23 791,3
Sektor niefinansowy	2 837,8	2 733,2	2 687,1	2 676,4	2 704,4	2 760,6
depozyty bieżące	1 985,9	1 994,8	2 041,4	2 010,1	2 036,1	2 091,0
depozyty terminowe	851,9	738,4	645,7	666,4	668,3	669,6
w tym:						
przedsiębiorstwa	1 072,1	987,8	1 005,0	959,0	978,5	1 055,1
depozyty bieżące	588,1	597,9	636,1	570,4	590,6	654,4
depozyty terminowe	484,0	389,9	369,0	388,5	387,9	400,7
gospodarstwa domowe	1 576,1	1 555,0	1 473,7	1 480,6	1 485,2	1 518,1
depozyty bieżące	1 301,4	1 291,6	1 285,2	1 293,9	1 298,7	1 323,3
depozyty terminowe	274,7	263,4	188,5	186,7	186,5	194,8
w tym:						
osoby prywatne	1 327,4	1 338,6	1 265,0	1 260,8	1 238,7	1 279,5
depozyty bieżące	1 112,4	1 124,7	1 121,4	1 118,0	1 100,5	1 138,5
depozyty term.	215,0	213,9	143,6	142,8	138,1	141,0
Sektor budżetowy	229,1	203,4	196,8	147,8	148,3	195,7
depozyty bieżące	66,7	62,9	58,6	73,3	46,4	48,2
depozyty terminowe	162,4	140,5	138,2	74,5	101,9	147,5
Banki spółdzielcze						
Ogółem	106 012,8	107 690,3	108 075,2	109 624,9	115 218,7	115 956,5
depozyty bieżące	56 063,7	55 024,6	55 365,4	56 912,0	63 474,8	61 901,5
depozyty terminowe	49 949,1	52 665,6	52 709,7	52 712,9	51 743,8	54 055,0
Sektor finansowy	309,6	249,5	232,5	195,0	176,4	125,6
depozyty bieżące	43,2	39,6	36,2	33,7	35,4	34,0
depozyty terminowe	266,4	209,9	196,2	161,3	141,0	91,6
Sektor niefinansowy	96 734,8	97 164,5	97 681,9	98 906,0	105 314,2	105 287,3
depozyty bieżące	48 300,2	47 895,4	48 348,4	49 404,9	55 124,6	54 337,0
depozyty terminowe	48 434,6	49 269,1	49 333,5	49 501,1	50 189,6	50 950,3
w tym:						
przedsiębiorstwa	7 756,6	7 259,6	7 291,5	7 613,8	8 601,2	8 009,9
depozyty bieżące	4 408,8	3 920,1	4 083,7	4 403,2	5 460,7	4 712,3
depozyty terminowe	3 347,8	3 339,6	3 207,8	3 210,6	3 140,5	3 297,6
gospodarstwa domowe	86 138,0	86 883,9	87 239,1	87 985,3	93 650,9	94 199,5
depozyty bieżące	42 023,8	41 959,9	42 111,6	42 737,8	47 624,2	47 470,2
depozyty terminowe	44 114,2	44 924,0	45 127,5	45 247,5	46 026,8	46 729,3
w tym:						
osoby prywatne	69 443,6	71 289,3	71 987,3	72 598,1	75 028,8	76 872,6
depozyty bieżące	26 135,4	27 179,3	27 678,0	28 152,4	29 829,3	31 015,1
depozyty term.	43 308,2	44 110,0	44 309,3	44 445,6	45 199,6	45 857,5
Sektor budżetowy	8 968,4	10 276,3	10 160,8	10 523,9	9 728,0	10 543,6
depozyty bieżące	7 720,3	7 089,6	6 980,9	7 473,4	8 314,8	7 530,6
depozyty terminowe	1 248,1	3 186,7	3 180,0	3 050,5	1 413,2	3 013,1